

Hoofdstuk 8

Samenleven

Aan de basis van de keuze van de indicatoren ligt een visie op een wenselijke toekomst voor een Vlaamse groot- of centrumstad. Die visie beschrijft over de verschillende domeinen heen wat zou moeten gebeuren of aanwezig zijn om in die gewenste richting te evolueren. We spreken daarom over generieke bekommernissen en intenties. Meer info vind je in de Inleiding, punt 3. De volledig uitgeschreven visie staat op gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be

Hoofdstuk 8 bevat indicatoren die evoluties op het vlak van samenleven opvolgen. In een leefbare en duurzame stad is de buurt de plaats bij uitstek waar menselijk contact in al zijn diversiteit plaats vindt. Een sterk sociaal weefsel heeft een positieve invloed op het vertrouwen van mensen in de samenleving, op betrokkenheid en op participatie in de buurt of stad. Het heeft ook invloed op zelforganisatie, het maatschappelijk engagement en het veiligheidsgevoel van burgers. Sociale contacten, zeker met stadsbewoners met een buitenlandse herkomst, dragen bij tot meer openheid en tolerantie. Verschillende van onderstaande indicatoren geven een indicatie van de aanwezige sociale cohesie. Andere indicatoren geven een indicatie van de burgerbetrokkenheid. Omdat buurtintegratie de veiligheid en het veiligheidsgevoel bevordert, beschrijven verschillende indicatoren de feitelijke veiligheid en de mate waarin stadsbewoners problemen zoals vandalisme, criminaliteit.... ervaren.

INDICATOR	Link met intenties van de visie							Pagina
INTENSITEIT VAN CONTACTEN	2.1	2.2	2.3	2.7				330
SOCIALE INTEGRATIE IN DE BUURT	2.2	2.7	2.8	5.4	5.7			332
DEELNAME AAN BUURTACTIVITEITEN	2.1	2.2	2.3	2.7	5.1	5.4	5.7	334
ACTIEF IN BEWONERSGROEP	2.1	5.1	5.4	5.7				336
TEVREDENHEID OVER HET CONTACT IN DE BUURT	2.1	2.2	2.3	2.4	2.7	3.3		338
PARTICIPATIE IN HET VERENIGINGSLEVEN	1.1	2.1	2.2	2.4	2.7	5.1	5.4	340
ACTIEVE BETROKKENHEID VAN DE BURGER	1.6	2.1	5.1	5.4	5.7			342
VERTROUWEN IN DE MEDEMENS	2.1	2.3	2.4	2.7	2.8	5.4		344
VRIJWILLIGERSWERK	2.5	2.7	5.1	5.4				346
DIVERSITEIT BIJ HET STADSPERSONEEL NAAR GESLACHT	2.4							348
DIVERSITEIT BIJ HET STADSPERSONEEL NAAR HERKOMST	2.4							350
DIVERSITEIT BIJ HET STADSPERSONEEL NAAR LEEFTIJD	2.4							352
HOUDING TEGENOVER VERSCHILLENDE CULTUREN	2.3	2.4	2.7					354
CRIMINALITEITSGRAAD	2.8	3.7						356
ALGEMEEN ONVEILIGHEIDSGEVOEL	2.7	2.8	3.7	5.7				358
MIJDGEDRAG OP BEPAALDE PLEKKEN	2.7	2.8	3.7	5.7				360
BUURTPROBLEMEN: LASTIG GEVALLEN WORDEN OP STRAAT	2.8	3.8						362
BUURTPROBLEMEN: LAWAAIHINDER	2.8	3.8						364
BUURTPROBLEMEN: MILIEUHINDER	2.8	3.7						366
BUURTPROBLEMEN: VANDALISME	2.8	3.8						368
BUURTPROBLEMEN: VERKEERSHINDER	2.8	3.8						370
BUURTHINDER	2.8	3.3	3.7	5.7				372

INTENSITEIT VAN CONTACTEN

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat minstens wekelijks contact heeft met niet-inwonende familie, vrienden/kennissen of buren en met mensen van Belgische en niet-Belgische herkomst.

In de survey van de Stadsmonitor werden aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad volgende vragen gesteld: 'Hoe dikwijls ontmoet je bij je thuis of elders 1) niet-inwonende familie, 2) vrienden of kennissen, 3) buren?' en daarnaast 'Hoe dikwijls heb je een praatje in je buurt met mensen van Belgische afkomst en mensen van niet-Belgische afkomst?'.
De respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'een uitzonderlijke keer', 'maandelijks', 'meermaals per maand', 'wekelijks', 'meermaals per week' of 'dagelijks'. Respondenten die met 'wekelijks', 'meermaals per week' of 'dagelijks' hebben geantwoord, werden in de teller opgenomen.

Toelichting

Naast formele sociale contacten kunnen ook informele sociale contacten bijdragen tot sociale cohesie in de stad (intentie 2.7). Gebrek aan sociaal contact kan een aanwijzing zijn van isolement en vereenzaming (intentie 2.1 en 2.2). Sociale contacten, zeker met personen met een buitenlandse herkomst, kunnen bijdragen tot meer openheid en tolerantie (intentie 2.3) in een steeds meer diverse stedelijke omgeving. Deze indicator heeft daardoor verschillende linken met de sociale intenties en bekommernissen van de Stadsmonitor.

Deze indicator kan best samen gelezen worden met de verschillende participatie-indicatoren zoals [Participatie in het verenigingsleven](#) en de indicatoren [Tevredenheid over het contact in de buurt](#), [Sociale integratie in de buurt](#) en [Houding tegenover verschillende culturen](#).

In 2017 ontmoet iets minder dan de helft van de stadsbewoners minstens wekelijks familie, vrienden of buren thuis of elders. Stedelingen hebben meer contact met niet-inwonende familie dan met vrienden en buren. Een derde van de stadsbewoners heeft minstens wekelijks contact met niet-inwonende familieleden, iets meer dan een kwart met vrienden en iets minder dan een zesde ontmoet wekelijks buren. Bijna de helft slaat minstens

wekelijks een praatje in zijn buurt met iemand van Belgische herkomst, dit valt terug tot een vijfde voor een praatje met personen met een niet-Belgische herkomst.

In Genk en Hasselt ligt de intensiteit van de contacten met familie, vrienden en buren het hoogst. In Antwerpen, Gent, Leuven en Oostende ontmoet men minder frequent familie. In Oostende liggen ook de contacten met vrienden lager. Dit geldt ook voor Sint-Niklaas, Roeselare en Aalst. 60% zegt uitzonderlijk buren thuis of elders te ontmoeten. Een kwart heeft weinig tot geen contact met familie en vrienden. Inwoners van Oostende hebben de minste contacten.

In Genk loopt het praten met personen van niet-Belgische herkomst op tot meer dan een derde, in Antwerpen heeft een kwart regelmatig contact met niet-Belgen, in Roeselare minder dan een tiende.

Globaal is er een terugval van het aantal intensieve contacten met familie, vrienden en buren. Dit weerspiegelt zich ook in een daling van de wekelijkse praatjes met buren van Belgische herkomst en een stagnatie van de praatjes met buren van niet-Belgische herkomst.

Voor contacten met familie, vrienden en buren is er een duidelijk verschil naar geslacht: vrouwen hebben vaker minstens wekelijks informele contacten dan mannen. Ook naar leeftijd is er een verschil: jongeren scoren beduidend hoger dan ouderen, al heeft dit voorname-lijk te maken met veel meer contacten met vrienden. Opleiding en nationaliteit zorgen niet voor significante verschillen.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

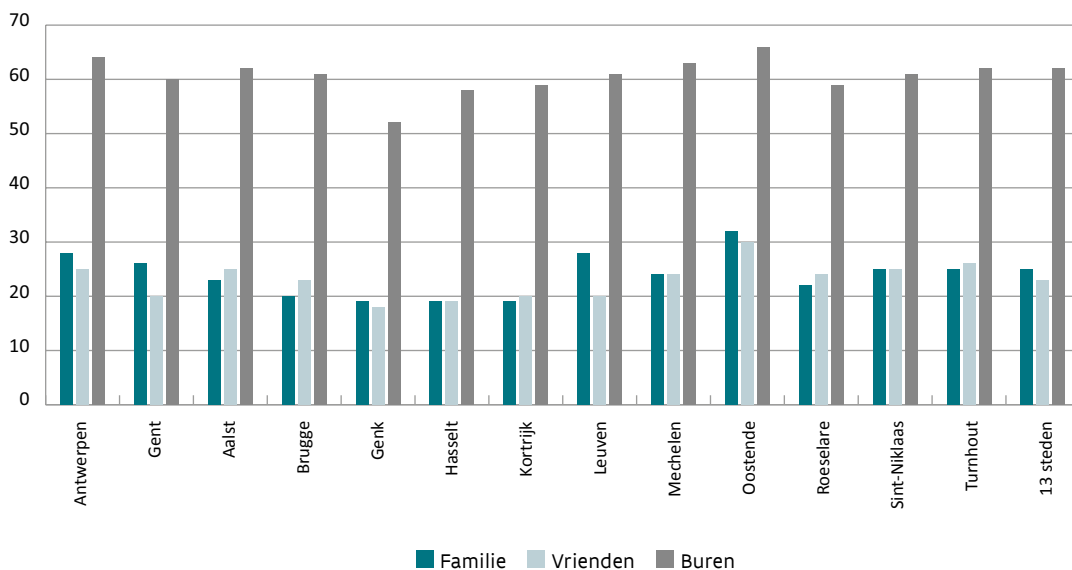
Er werd in de survey van de Stadsmonitor gevraagd naar 'ontmoetingen thuis of elders'. Wat beschouwd kan worden als een 'ontmoeting' wordt overgelaten aan de beoordeling van de respondent. Mogelijks worden bepaalde korte contacten zoals bijvoorbeeld een praatje maken met de buren door een deel van de respondenten hier niet gerapporteerd. Ook de inschatting of mensen van Belgische en niet-Belgische afkomst zijn, wordt aan de respondent overgelaten.

Intensiteit van contacten: minstens wekelijks contact met niet-inwonende familie, vrienden/kennissen of buren, Belgen en niet-Belgen, in 2014 en 2017, in %.

	Contact met familie, vrienden of buren		Buurtpraatje Belgen		Buurtpraatje niet Belgen	
	2014	2017	2014	2017	2014	2017
Antwerpen	48	44	52	46	30	26
Gent	50	46	50	43	18	18
Aalst	51	48	54	49	13	13
Brugge	45	47	52	48	10	10
Genk	62	55	58	51	41	35
Hasselt	56	51	56	54	16	18
Kortrijk	55	51	53	50	12	13
Leuven	50	46	48	43	19	18
Mechelen	50	51	50	45	18	21
Oostende	43	42	51	50	11	14
Roeselare	54	46	55	49	10	9
Sint-Niklaas	53	46	57	46	17	16
Turnhout	52	48	52	46	17	17
Totaal 13 steden	50	46	52	47	21	20

Bron: survey Stadsmonitor.

Intensiteit van contacten per soort contact: nooit of uitzonderlijk contact met niet-inwonende familie, vrienden/kennissen of buren, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

SOCIALE INTEGRATIE IN DE BUURT

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat sterk, matig of zwak sociaal geïntegreerd is in de buurt.

In de survey van de Stadsmonitor werden volgende 5 stellingen voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad:

- 'Mensen in mijn buurt zijn te vertrouwen.'
- 'Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.'
- 'Ik heb veel contact met mijn directe burens.'
- 'Mensen in mijn buurt zijn bereid hun burens te helpen.'
- 'Ik heb veel contact met andere buurtbewoners.'

De respondenten konden telkens antwoorden met 'helemaal eens', 'eerder eens', 'niet eens, niet oneens', 'eerder oneens' en 'helemaal oneens'.

Op basis van de gemiddelde scores op de 5 uitspraken wordt een onderscheid gemaakt tussen personen die sterk, matig of zwak geïntegreerd zijn in de buurt. In de berekeningen worden enkel die respondenten opgenomen die minstens 3 van de 5 stellingen hebben beoordeeld.

Toelichting

In een leefbare en duurzame stad hebben een sterk sociaal weefsel en persoonlijke netwerken een positieve invloed op het vertrouwen van mensen in de medemens en de samenleving in het algemeen (intentie 2.7). Bovendien kunnen sterke persoonlijke netwerken zorgen voor ondersteuning, een sterkere identiteit (intentie 2.2) en een toename van de betrokkenheid (intentie 5.4). Een hoge mate van buurtintegratie bevordert ook de veiligheid en het veiligheidsgevoel (intentie 2.8). Omdat de indicator de buurtbetrokkenheid meet, is het belangrijk om binnen de stad mogelijke verschillen tussen buurten in beeld te brengen (intentie 5.7).

Men leest deze indicator best samen met andere indicatoren zoals [Vertrouwen in de medemens](#), [Intensiteit van contacten](#), [Tevredenheid over het contact in de buurt](#), [Deelname aan buurtactiviteiten](#) en [Participatie in het verenigingsleven](#).

In 2017 geldt voor iets meer dan een derde van de steden dat ze sterk geïntegreerd zijn in de buurt waar ze wonen. In de grootsteden en Oostende ligt het iets lager, in Hasselt bijna de helft van de bevolking. Zowel globaal als per stad zijn er over de jaren heen weinig grote schommelingen. Enkel Hasselt en Brugge kennen een markante toename van de buurtintegratie.

In Leuven en Oostende ligt het aantal zwak geïntegreerde bewoners met een kwart van de bevolking het hoogst, gevolgd door Turnhout en de grootsteden Antwerpen en Gent. De verschillen binnen de steden zijn over het algemeen groter dan deze tussen de steden onderling. Meestal scoren de stadskernen minder goed terwijl de landelijke wijken van de stad relatief hoog scoren.

In 2017 zijn vrouwen significant meer geïntegreerd in de buurt dan mannen. Op de jongste leeftijdsgroep (<18 jaar) na, neemt met de leeftijd ook de buurtintegratie toe. Het opleidingsniveau heeft geen invloed. De gezinssituatie zorgt wel voor grote verschillen; zo ligt de buurtintegratie het hoogst bij samenwonenden met partner en kinderen en het laagst bij alleenwonenden zonder kinderen en personen die samenwonen met vrienden. Eigenaars scoren opmerkelijk hoger dan huurders. Globaal genomen is de integratie van de Belgen hoger dan deze van de niet-Belgen.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

De resultaten van de stadsdelen zijn te vinden op de websites van de respectievelijke steden.

De 5 stellingen vertonen voldoende interne samenhang zodat zij samengebracht kunnen worden tot één samengestelde variabele (Cronbach's alpha 0,87).

De indeling in sterk, matig en zwak is een afweging op basis van de gemiddelde scores (minimum 1, maximum 5): wie lager dan 3 scoorde wordt tot de zwak geïntegreerden gerekend, tussen 3 en 5 is matig geïntegreerd en vanaf 4 is men sterk geïntegreerd. Deze berekening wijkt af van de voorgaande edities van de Stadsmonitor. De berekeningswijze werd wel retroactief toegepast op de verschillende edities.

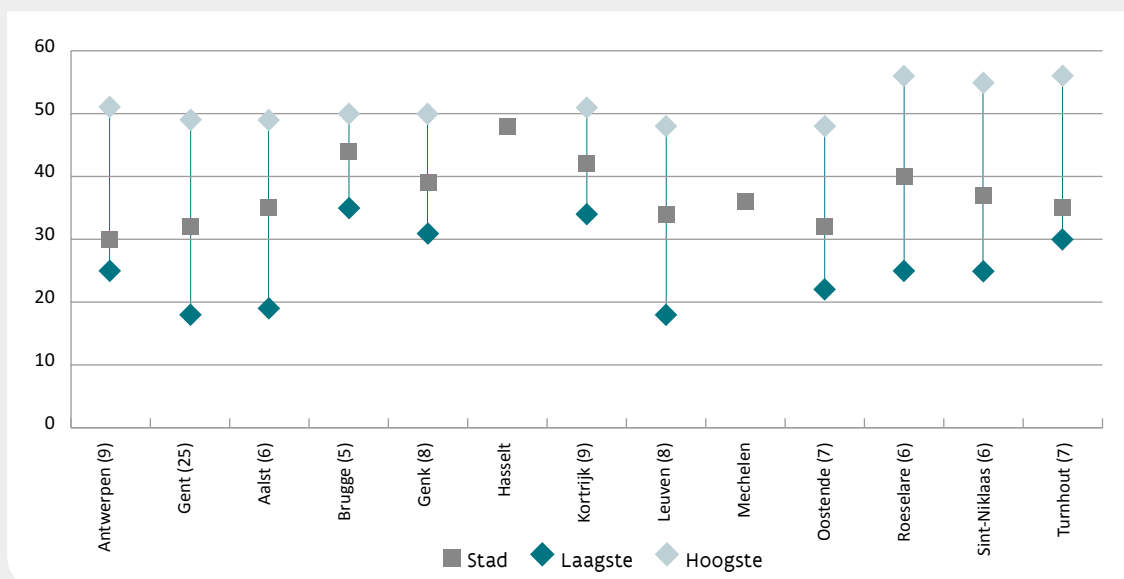
De antwoorden op de afzonderlijke stellingen zijn terug te vinden op de webversie van de Gemeente- en Stadsmonitor.

Sterke sociale integratie in de buurt, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	2011	2014	2017
Antwerpen	30	29	30
Gent	30	33	32
Aalst	34	36	35
Brugge	41	39	44
Genk	40	40	39
Hasselt	40	43	48
Kortrijk	40	42	42
Leuven	32	35	34
Mechelen	34	39	36
Oostende	32	31	32
Roeselare	43	42	40
Sint-Niklaas	37	40	37
Turnhout	33	35	35
Totaal 13 steden	34	35	35

Bron: survey Stadsmonitor.

Sterke sociale integratie in de buurt, naar stadsdeel*, in 2017, in %.



*De cijfers geven de range aan tussen het stadsdeel met het hoogste aandeel stedelingen die sterk geïntegreerd zijn in de buurt en het stadsdeel met het laagste aandeel. Voor Hasselt en Mechelen werden geen stadsdelen bevroegd. Het cijfer na de stadsnaam geeft het aantal stadsdelen dat per stad werd bevroegd.

Bron: survey Stadsmonitor.

DEELNAME AAN BUURTACTIVITEITEN

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar heeft deelgenomen aan een buurtactiviteit.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende vraag voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Heb je de voorbije 12 maanden deelgenomen aan een buurtactiviteit (vb. buurtfeest, wandeltocht, bbq met burens, schoonmaakactie)?'

Respondenten konden antwoorden met: 'ja', 'neen' of 'neen, hier worden geen buurtactiviteiten georganiseerd'. Wie 'ja' antwoordde, werd in de teller opgenomen.

Toelichting

Een belangrijk aspect van sociale cohesie in de stad is de betrokkenheid van de bewoners bij hun buurt. Naast actieve betrokkenheid door het zelf (mee) opzetten van activiteiten kan de loutere aanwezigheid of deelname aan activiteiten de cohesie en solidariteit binnen de buurt versterken (intentie 2.7) en de identificatie met de buurt in de hand werken (intentie 2.2). Daarbij is het belangrijk na te gaan wie deelneemt en wie niet (intentie 2.1) en of de participatie in alle buurten gebeurt (intentie 5.7). Deelnemen kan een opstap zijn tot het nemen van initiatief (intentie 5.1) en zorgen voor meer engagement en betrokkenheid bij ontwikkelingen in de stad en de buurt (intentie 5.4). Dit kan vooral in buurten met hoge diversiteit zorgen voor meer tolerantie tegenover personen met een andere culturele achtergrond (intentie 2.3).

Deze indicator belicht een lichte vorm van participatie en betrokkenheid bij de buurt. De indicator werd toegevoegd om – naast lidmaatschap – ook een andere vorm van participatie in beeld te brengen. Gelet op de bekommernissen omtrent participatie en burgerbetrokkenheid, kan deze indicator best samen bekeken worden met de indicatoren [Participatie in het](#)

[verenigingsleven](#), [Sociale integratie in de buurt](#) en [Actieve betrokkenheid van de burger](#). De indicator hangt ook samen met [Intensiteit van contacten](#), [Tevredenheid over het contact in de buurt](#), [Voldoende activiteiten voor kinderen en jongeren](#) en [Voldoende activiteiten voor ouderen](#).

30% van de stedelingen heeft het voorbije jaar deelgenomen aan een buurtactiviteit. Bijna de helft zegt dit niet te hebben gedaan, terwijl de overigen aangeven dat in hun buurt geen activiteiten worden georganiseerd. De hoogste participatiecijfers zien we in Hasselt, Gent, Genk en Leuven, waar minstens 1 op de 3 inwoners in 2017 deelneemt aan buurtactiviteiten. In Oostende neemt slechts een vijfde deel aan buurtactiviteiten, in Sint-Niklaas een kwart. In Aalst en Sint-Niklaas geeft meer dan 30% aan dat er geen buurtactiviteiten georganiseerd worden.

De deelname aan buurtactiviteiten neemt over de verschillende metingen lichtjes toe, met een uitgesproken stijging in Aalst, Gent en Hasselt. In Antwerpen, Genk, Oostende en Turnhout is er eerder een stagnatie.

De binnenstedelijke verschillen zijn vrij groot. In Turnhout en Sint-Niklaas lopen ze op tot bijna 30 procentpunten. Het zijn de stadskernen die doorgaans het laagst scoren. Mannen, hogeschoolden en personen met inwonende kinderen nemen vaker deel aan buurtactiviteiten dan vrouwen, laaggeschoolden en personen zonder inwonende kinderen. De jongeren (<18 jaar) en inwoners tussen 35 en 55 jaar zijn het meest actief. Belgen participeren meer dan niet-Belgen.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

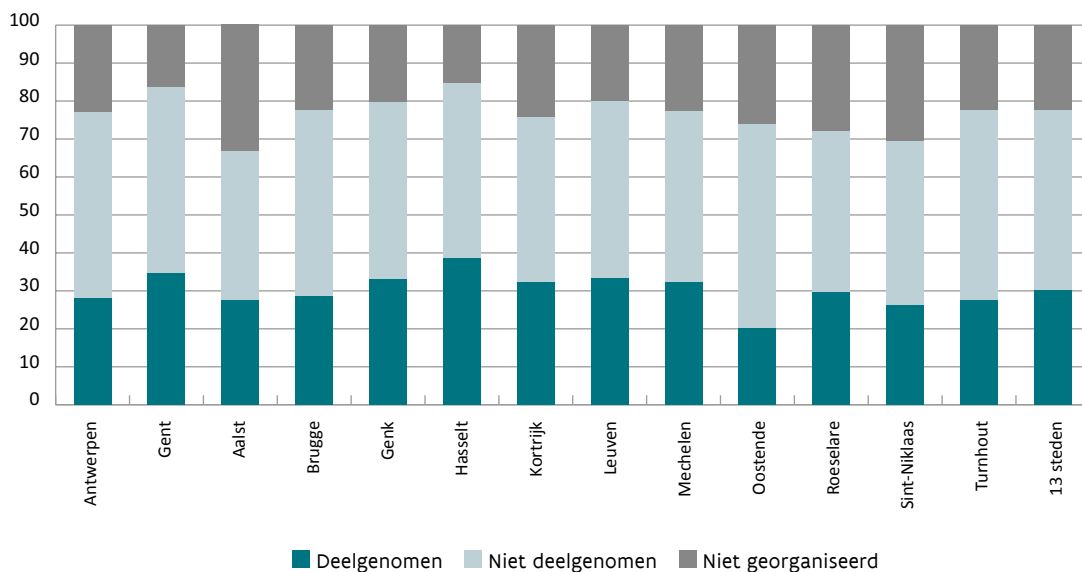
De resultaten over de stadsdelen of binnenstedelijke verschillen kan men raadplegen op de websites van de respectievelijke steden.

Deelname aan buurtactiviteiten, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	2011	2014	2017
Antwerpen	28	29	28
Gent	29	30	35
Aalst	22	26	27
Brugge	26	26	28
Genk	31	32	33
Hasselt	32	36	39
Kortrijk	28	30	32
Leuven	30	31	33
Mechelen	28	32	32
Oostende	19	19	20
Roeselare	27	30	30
Sint-Niklaas	24	23	26
Turnhout	27	29	27
Totaal 13 steden	28	29	30

Bron: survey Stadsmonitor.

Deelname aan buurtactiviteiten, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat actief is in een bewonersgroep.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende vraag voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Maak je deel uit van een bewonersgroep die invloed tracht uit te oefenen op het stedelijke beleid? Bewonersgroepen zijn onder meer buurtcomités, milieugroepen, dekenijen, cultuurgroepen, ...':

Respondenten konden antwoorden met: 'ja' of 'neen'. Wie 'ja' antwoordde, werd in de teller opgenomen.

Toelichting

Bewonersgroepen wijzen op zelforganisatie en burgerinitiatief (intentie 5.1). Actief zijn in een bewonersgroep is een vorm van maatschappelijke en politieke activiteit (intentie 5.4). Het geeft aan dat bewoners bekommerd zijn om de goede gang van zaken in de stad en dat zij willen mee werken aan het oplossen van stedelijke problemen. In een leefbare en duurzame stad zijn burgers betrokken bij het beleid van de stad. Dit kan door zichzelf te organiseren en/of actief deel te nemen of betrokken te zijn bij het besluitvormingsproces. Een sterke en levendige democratie op stadsniveau veronderstelt meer participatie en burgerbetrokkenheid en dit van zoveel mogelijk mensen in de stad (intentie 2.1) en in zoveel mogelijk wijken en buurten (intentie 5.7).

Gelet op de bekommernissen omtrent participatie en burgerbetrokkenheid, dient deze indicator samen bekeken te worden met de indicatoren [Actieve betrokkenheid van de burger](#), [Spreiding van informatie](#), [Consultatie van inwoners](#), [Bereidheid om mee te praten over de stad](#) en [Vrijwilligerswerk](#).

8% van de stedelingen maakt in 2017 deel uit van een bewonersgroep die het beleid tracht te beïnvloeden. In Hasselt loopt dit aandeel op tot 10%, gevolgd door Gent (9%), Kortrijk, Leuven en Turnhout (telkens circa 8%). In Aalst en Oostende geeft slechts 5% aan deel uit te maken van een bewonersgroep. Over de jaren heen zijn er lichte schommelingen, enkel in Hasselt is er een verdubbeling van het aandeel inwoners dat deel uitmaakt van een bewonersgroep.

In sommige wijken zijn soms dubbel zoveel mensen actief in een bewonersgroep dan in andere. Mannen en hoogopgeleiden zijn in de meeste centrumsteden actiever in een bewonersgroep dan vrouwen. Tussen 35 en 55 jaar is men iets meer actief dan de andere leeftijdsgroepen. Van de respondenten, die aangeven vrijwilligerswerk te doen, is 18% actief in een bewonersgroep.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

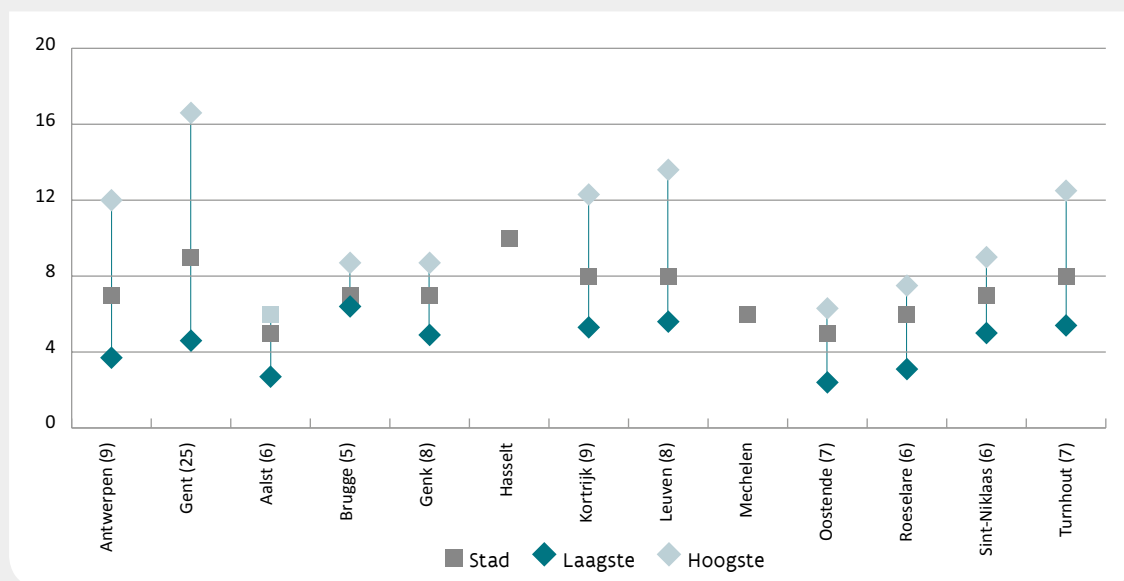
De resultaten van de stadsdelen zijn terug te vinden op de websites van de respectievelijke steden.

Actief in bewonersgroep, in 2008, 2011, 2014 en 2017, in %.

	2008	2011	2014	2017
Antwerpen	6	6	7	7
Gent	7	6	7	9
Aalst	6	3	5	5
Brugge	6	6	7	7
Genk	7	6	6	7
Hasselt	5	5	5	10
Kortrijk	7	4	5	8
Leuven	7	6	6	8
Mechelen	4	6	6	6
Oostende	5	4	3	5
Roeselare	8	5	7	6
Sint-Niklaas	7	6	6	7
Turnhout	6	6	7	8
Totaal 13 steden	6	6	6	8

Bron: survey Stadsmonitor.

Actief in bewonersgroep, in 2017, naar stadsdeel*, in %.



*De cijfers geven de range aan tussen het stadsdeel met het hoogste aandeel stedelingen die actief zijn in een bewonersgroep en het stadsdeel met het laagste aandeel actieven. Voor Hasselt en Mechelen werden geen stadsdelen bevroegd. Het cijfer na de stadsnaam geeft het aantal stadsdelen dat per stad werd bevroegd.

Bron: survey Stadsmonitor.

TEVREDENHEID OVER HET CONTACT IN DE BUURT

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat het aangenaam is om in hun buurt met de mensen te praten.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende stelling voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Het is aangenaam om in mijn buurt met de mensen te praten'.

Respondenten konden antwoorden met 'helemaal eens', 'eerder eens', 'niet eens, niet oneens', 'eerder oneens', 'helemaal oneens' en 'weet niet'. Wie op de stellingen antwoordde met 'helemaal eens' of 'eerder eens', werd in de teller opgenomen. De categorie 'weet niet' werd bij de berekening buiten beschouwing gelaten.

Toelichting

Tevredenheid over contact in de buurt geeft een aanduiding van hoe aangenaam mensen het samenleven in de buurt vinden en zich betrokken voelen in hun buurt (intentie 2.2 en 2.7). In een leefbare en duurzame stad is de buurt de plaats bij uitstek waar menselijk contact in al zijn diversiteit wordt bevorderd (zowel met bekenden als met vreemden) (intentie 2.1, 2.3 en 2.4). De kwaliteit van de woonomgeving kan hier een stimulerende rol spelen (intentie 3.3).

Deze indicator wordt best samen gelezen met indicatoren zoals [Intensiteit van contacten](#), [Sociale integratie in de buurt](#) en [Tevredenheid over de buurt](#).

Iets meer dan 7 op de 10 inwoners in de 13 steden is tevreden over de sociale contacten in de buurt. Dit ligt beduidend onder het Vlaamse gemiddelde. Nog geen

10% van de respondenten geeft aan ontevreden te zijn over de sociale contacten in de buurt. In Hasselt (84%), Brugge (81%) en Genk (80%) is men – zoals bij de vorige metingen – het meest tevreden. Minst tevreden is men in Antwerpen met 68% tevredenen en 11% ontevredenen.

De tevredenheid over de contacten in de buurt lopen tussen de stadsdelen ver uit elkaar. Brugge is hier de uitzondering met een range tussen het hoogste en het laagste stadsdeel van minder dan 10 procentpunten.

De tevredenheid is – op Oostende na – in alle steden toegenomen ten opzichte van 2014. Vooral Hasselt maakt zijn dip van vorige meting goed maar ook in Brugge en Aalst is er een forse toename.

Vrouwen, ouderen en hooggeschoolden en gezinnen met inwonende kinderen zijn iets meer tevreden over de sociale contacten in de buurt. Tussen 18 en 35 jaar is men iets minder tevreden. Belgen zijn meer tevreden dan niet-Belgen. In buurten met uitsluitend of meer mensen van Belgische herkomst ligt de tevredenheid heel wat hoger dan in buurten met meer personen van vreemde herkomst. Eigenaars van de eigen woning zijn meer tevreden dan huurders.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

De resultaten van de stadsdelen zijn beschikbaar op de websites van de respectievelijke steden.

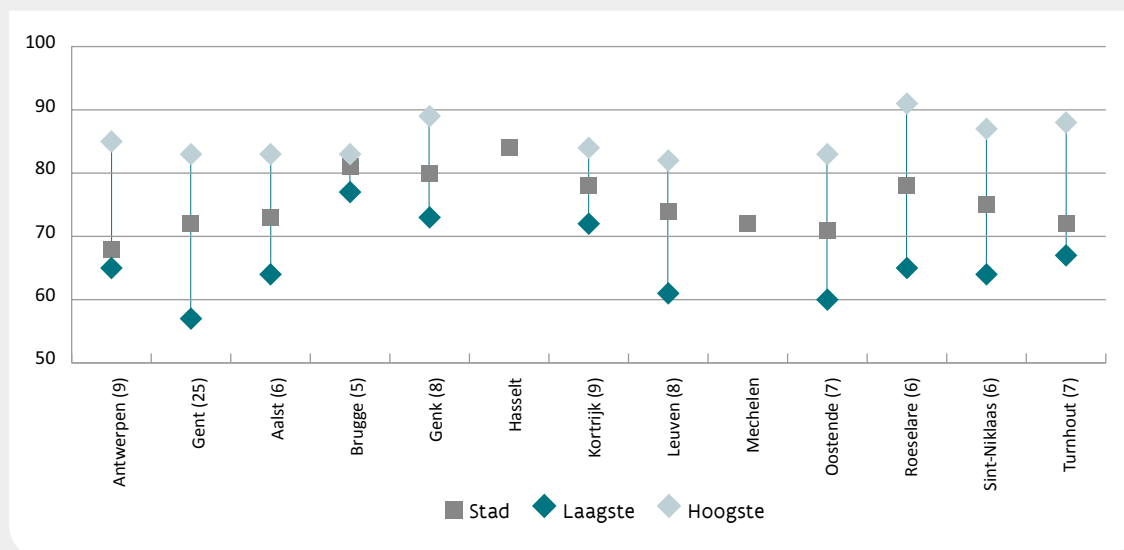
Tevredenheid over contact in de buurt, in 2008, 2011, 2014 en 2017, in %.

	2008	2011	2014	2017
Antwerpen	67	67	65	68
Gent	69	69	70	72
Aalst	71	68	67	73
Brugge	78	80	76	81
Genk	78	78	76	80
Hasselt	81	81	76	84
Kortrijk	76	76	73	78
Leuven	75	73	70	74
Mechelen	69	72	68	72
Oostende	72	71	72	71
Roeselare	73	74	75	78
Sint-Niklaas	74	72	70	75
Turnhout	73	69	69	72
Totaal 13 steden	72	71	70	73
Vlaanderen*	/	/	/	81

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Gemeente- en Stadsmonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Tevredenheid over contact in de buurt, in 2017, naar stadsdeel*, in %.



*De cijfers geven de range aan tussen het stadsdeel met het hoogste aandeel stedelingen die tevreden zijn over het contact in de buurt en het stadsdeel met het laagste aandeel. Voor Hasselt en Mechelen werden geen stadsdelen bevraagd. Het cijfer na de stadsnaam geeft het aantal stadsdelen dat per stad werd bevraagd.

Bron: survey Stadsmonitor.

PARTICIPATIE IN HET VERENIGINGSLEVEN

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat actief lid of bestuurslid is van een vereniging.

In de survey van de Stadsmonitor werden in 2017 volgende vragen gesteld aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad:

- 'Ben je lid van een sportvereniging?' Respondenten konden antwoorden met 'Geen lid', 'Passief lid (enkel lidgeld betaald)', 'Actief lid (lidgeld en actief sporten in de club)' en 'Bestuurslid (of voorzitter, secretaris, penningmeester)'.
- 'Ben je lid van een andere vereniging? Alle soorten verenigingen komen hiervoor in aanmerking (bijvoorbeeld hobby-, natuur-, jeugd-, politieke vereniging, buurtcomité, carnavalsvereniging, seniorenvereniging, ...). Respondenten konden antwoorden met 'Nee, geen lidmaatschappen'; 'Ja, ik ben passief lid (enkel lidgeld betaald)'; 'Ja ik ben actief lid (lidgeld en deelname aan activiteiten)' en 'Ja, ik ben bestuurslid'.

Respondenten konden meerdere antwoorden geven en telkens aangeven van hoeveel verenigingen ze passief, actief of bestuurslid zijn.

Wie minstens 1 keer antwoordde met 'actief lid' of 'bestuurslid' werd in de teller opgenomen. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen wie actief lid of bestuurslid is van een sportvereniging, een andere vereniging en tenslotte of men hoe dan ook actief lid of bestuurslid is van een vereniging (sport of andere samen).

Toelichting

Een bloeiend en rijk verenigingsleven is op verschillende vlakken een meerwaarde voor de stad. Het betekent niet alleen een divers aanbod aan bijvoorbeeld vrijetijdsactiviteiten (intentie 1.1) maar het heeft een minstens even groot sociaal belang (intentie 2.2 en 2.7). Wie actief is in het verenigingsleven, en zeker wie een bestuursfunctie opneemt, geeft blijk van initiatief, maatschappelijk engagement en burgerzin (intentie 5.1

en 5.4). Belangrijk is dat zoveel mogelijk mensen met diverse achtergronden participeren (intentie 2.1 en 2.4).

De indicator kan men lezen samen met [Sportparticipatie](#), [Deelname aan buurtactiviteiten](#) en andere indicatoren die de sociale cohesie en de maatschappelijke betrokkenheid nagaan zoals [Actieve betrokkenheid van de burger](#).

In 2017 zijn in de 13 centrumsteden meer dan 4 op de 10 inwoners actief lid of bestuurslid van één of meerdere verenigingen.

Leuven, Hasselt en Brugge laten de hoogste participatiescores optekenen. In Genk, Antwerpen en Oostende ligt de participatie het laagst. In de meeste steden trekken sportverenigingen meer actieve leden aan dan andere verenigingen.

Mannen, jongeren en hoogopgeleiden zijn vaker lid van een vereniging. Tussen 25 en 55 jaar is er wel een terugval in lidmaatschappen, behalve voor sport. Terwijl meer dan een vijfde van de niet-Belgen lid zijn van een sportvereniging, loopt dit bij andere verenigingen terug tot iets meer dan 10%. Werkenden sporten meer dan niet-werkenden, terwijl niet-werkenden dan weer actiever zijn in andere verenigingen.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

Bij de beoordeling van de gegevens dient men rekening te houden met een aantal beperkingen. Vaak nemen personen deel aan bepaalde activiteiten van verenigingen zonder lid te zijn. Er zijn ook aanzienlijke verschillen mogelijk tussen verenigingen: qua grootte, qua structuur en cultuur, qua intensiteit (bv. 1 keer per jaar een activiteit versus wekelijkse activiteiten),

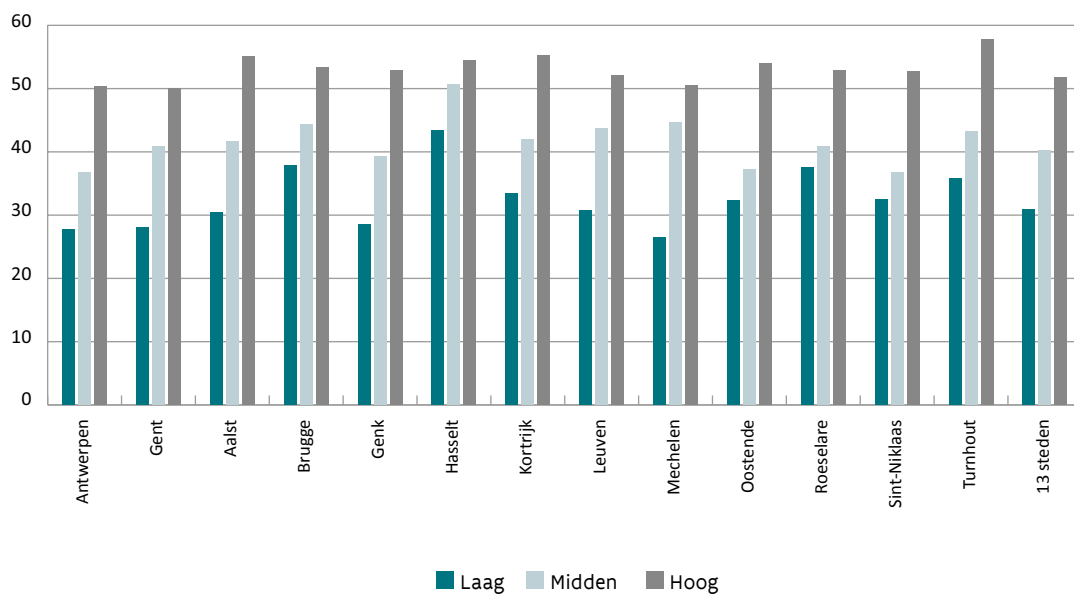
Ook in vorige edities werd het lidmaatschap van verenigingen bevroegd. Enkel in 2008 en 2011 was er een identieke vraagstelling. Vergelijken met 2014 en 2017 is daarom minder aangewezen.

Participatie in het verenigingsleven, actief lid of bestuurslid, in 2017, in %.

	Sport	Andere	Alle
Antwerpen	27	21	39
Gent	27	26	42
Aalst	28	28	43
Brugge	28	30	46
Genk	27	24	39
Hasselt	31	31	49
Kortrijk	28	30	45
Leuven	31	29	47
Mechelen	29	24	42
Oostende	26	24	40
Roeselare	27	30	44
Sint-Niklaas	26	27	40
Turnhout	30	26	45
Totaal 13 steden	28	25	42

Bron: survey Stadsmonitor.

Participatie in het verenigingsleven, actief lid en bestuurslid, naar opleidingsniveau, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

ACTIEVE BETROKKENHEID VAN DE BURGER

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar actief is geweest om iets in de buurt of stad te verbeteren.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende vraag voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Ben je de voorbije 12 maanden actief geweest om iets in uw buurt of stad te doen (meegewerkt aan het organiseren van een straat-, buurt- of wijkfeest, deelgenomen aan een schoonmaakactie, buurtbewoners aangesproken voor het verfraaien van de buurt of straat)?'

Respondenten konden antwoorden met: 'ja', 'neen, maar misschien in de toekomst wel', en 'neen, en dat zal ik ook niet gaan doen'. Wie 'ja' antwoordde, werd in de teller opgenomen.

Toelichting

Actief zijn in je buurt of stad wijst op zelforganisatie en burgerinitiatief (intentie 5.1). Het is een vorm van maatschappelijke en politieke activiteit (intentie 5.4). Het geeft aan dat mensen bekommerd zijn om de goede gang van zaken in de stad en mee willen werken aan de oplossing van stedelijke problemen. In een leefbare en duurzame stad dienen burgers zich betrokken te voelen bij het beleid van de stad. Dit kan door zichzelf te organiseren en/of actief deel uit te maken of betrokken te zijn bij het besluitvormingsproces. Een sterke en levendige democratie op stadsniveau veronderstelt meer participatie en burgerbetrokkenheid en dit van zoveel mogelijk mensen in de stad (intentie 2.1) en in zoveel mogelijk wijken en buurten (intentie 5.7). Voor een levendige democratie is het bovendien belangrijk dat burgers en stedelijke actoren zich laten gelden om problemen aan te kaarten en hun competenties en capaciteiten in te zetten om aan oplossingen te werken (intentie 1.6).

Gelet op de bekommernissen omtrent participatie en burgerbetrokkenheid, kan deze indicator best samen

bekeken worden met de indicatoren [Spreiding van informatie](#), [Consultatie van inwoners](#), [Bereidheid om mee te praten over de stad](#), [Actief in bewonersgroep](#) en [Vrijwilligerswerk](#).

15% van de stedelingen is het voorbije jaar actief geweest om iets in zijn buurt of stad te doen. 45% wil dit in de toekomst wel overwegen, 40% wil dit niet overwegen. De range tussen de steden loopt van meer dan een vijfde van de bevolking die zegt actief te zijn geweest in Hasselt tot circa 10% in Mechelen en Oostende. In Oostende en Roeselare geeft bijna de helft van de bevolking aan dit zelfs niet te overwegen, terwijl in Antwerpen en Mechelen de helft dit juist wel overweegt. De verschillen tussen de wijken in de steden lopen minder ver uit elkaar dan tussen de steden onderling. De grootste binnenstedelijke verschillen doen zich voor in Gent en Leuven.

Ten opzichte van 2014 is er een lichte toename van actieve burgers in Hasselt en Sint-Niklaas, terwijl hun aandeel in Mechelen het sterkst afneemt. In Mechelen neemt het aantal personen die een actievere betrokkenheid in de toekomst overwegen, wel toe.

Mannen zijn actiever dan vrouwen. De middelste leeftijdsgroepen (35-55 jaar) zijn het actiefst. Hoe hoger de opleiding, hoe actiever en hoe groter ook de bereidheid om het te overwegen. Samenwonenden met kinderen zijn significant actiever dan andere gezinstypes, werkenden meer dan niet werkenden en eigenaars meer dan huurders. Niet-Belgen zijn niet actiever dan Belgen, ze zijn wel beduidend meer bereid het te overwegen. Van de vrijwilligers is een derde actief betrokken in zijn buurt en stad.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

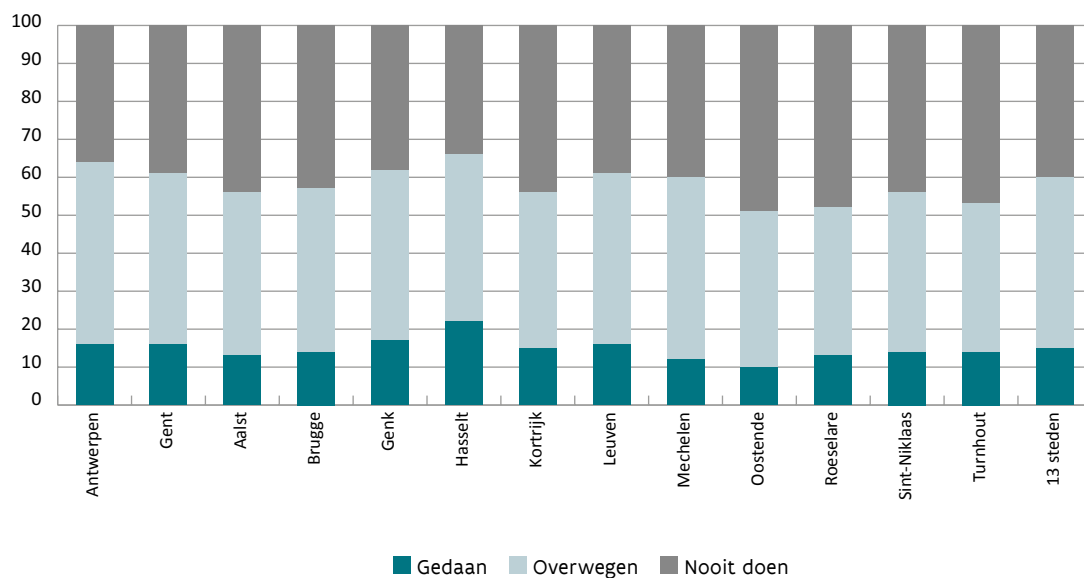
De resultaten van de stadsdelen en de binnenstedelijke verschillen zijn te raadplegen op de websites van de respectievelijke steden.

Actieve betrokkenheid van de burger, in 2008, 2011, 2014 en 2017, in %.

	2008	2011	2014	2017
Antwerpen	18	16	16	15
Gent	13	14	14	16
Aalst	12	9	12	12
Brugge	12	13	11	14
Genk	15	15	15	17
Hasselt	17	17	17	22
Kortrijk	14	14	12	15
Leuven	16	15	15	16
Mechelen	16	14	15	11
Oostende	9	8	8	10
Roeselare	12	12	16	14
Sint-Niklaas	13	10	10	14
Turnhout	13	12	14	14
Totaal 13 steden	15	14	14	15

Bron: survey Stadsmonitor.

Aandeel inwoners dat het voorbije jaar actief iets gedaan heeft, dit overweegt of dit helemaal niet gaat doen, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

VERTROUWEN IN DE MEDEMENS

Definitie

De indicator 'Vertrouwen in de medemens' is de mate waarin mensen vertrouwen stellen in hun medemens op basis van een score van 0 tot 10. Weinig vertrouwen is een score lager dan 5 op 10, een gemiddelde score ligt tussen 5 en 7 en veel vertrouwen is een score van 8 en meer.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende stelling voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Denk je dat je niet voorzichtig genoeg kan zijn in de omgang met mensen, of denk je dat de meeste mensen te vertrouwen zijn?'. De respondenten konden een score aankruisen van 0 (helemaal geen vertrouwen) tot 10 (zeer veel vertrouwen). De vraagstelling is over de jaren niet steeds identiek (zie aandachtspunt).

Toelichting

Deze indicator over vertrouwen in de medemens sluit nauw aan bij de principes rond sociale cohesie en sociaal kapitaal (intentie 2.7). Vertrouwen in de medemens is een basisvoorwaarde voor sociale samenhang in een leefbare en duurzame stad. Daarbij is het belangrijk mogelijke verschillen tussen bevolkingsgroepen na te gaan (intentie 2.1, 2.3 en 2.4). Vertrouwen stellen in de medemens hangt ook samen met het veiligheidsgevoel van mensen (intentie 2.8) en kan een aanzet zijn tot meer burgerschap (intentie 5.4).

Deze indicator bekijkt men best samen met andere indicatoren rond sociale samenhang in de buurt en in de stad zoals [Sociale integratie in de buurt](#), [Actieve betrokkenheid van de burger](#), [Actief in bewonersgroep](#), [Participatie in het verenigingsleven](#), [Vrijwilligerswerk](#), [Deelname aan buurtactiviteiten](#) en de indicatoren rond het veiligheidsgevoel van de stedelingen, [Algemeen onveiligheidsgevoel](#) en [Mijddedrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt](#).

In 2017 heeft iets minder dan een kwart van de stedelingen vertrouwen in de medemens. Minder dan een

vijfde stelt geen vertrouwen te hebben, terwijl 60% een tussenscore geeft. De verschillen tussen de steden zijn vrij groot: van 34% vertrouwen in Leuven tot 15% in Oostende. Binnen Leuven zijn er - zoals in Brugge, Gent en Genk - wel grote verschillen tussen de verschillende stadsdelen.

Het vertrouwen in de medemens ligt bij mannen hoger dan bij vrouwen en stijgt met het opleidingsniveau. Wie vrijwilliger is, actief lid is van een vereniging, zich inzet in de eigen buurt of vele sociale contacten heeft, stelt meer vertrouwen in zijn medemens dan wie op geen enkel vlak actief is, weinig of geen interesse in het stedelijk samenleven heeft of niet betrokken is in de buurt. Hoe groter het onveiligheidsgevoel, hoe wantrouwer men tegenover anderen reageert.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

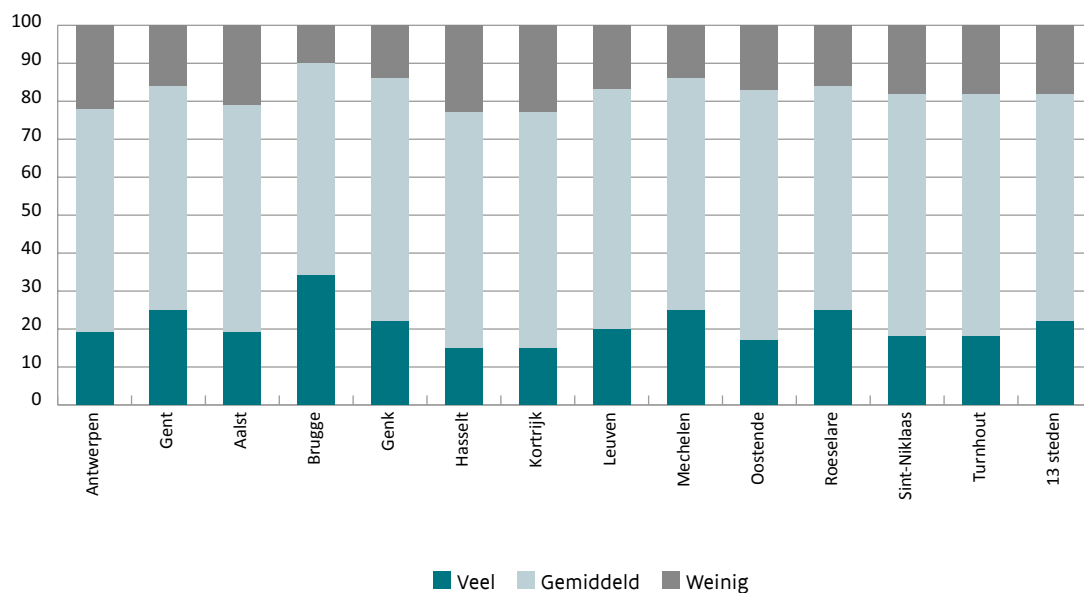
De vergelijking tussen de metingen is moeilijk. De respondenten konden telkens een score geven van 0 tot 10 maar de labelling van de schaal is niet steeds dezelfde. In 2008 werden 3 stellingen voorgelegd. In 2011 en 2014 werd enkel de eerste stelling van 2008 verder opgenomen en stond bij 0 'je kan niet voorzichtig genoeg in de omgang met mensen' en bij 10 'de meeste mensen zijn te vertrouwen'. In 2017 stond bij 0 'helemaal geen vertrouwen' en bij 10 'zeer veel vertrouwen'.

Veel vertrouwen in de medemens, in 2008, 2011, 2014 en 2017*, in %.

	2008	2011	2014	2017
Antwerpen	21	19	21	19
Gent	22	20	29	25
Aalst	21	18	21	17
Brugge	24	25	28	25
Genk	17	20	22	18
Hasselt	24	26	28	27
Kortrijk	21	20	27	22
Leuven	29	30	34	34
Mechelen	21	21	25	25
Oostende	18	16	17	15
Roeselare	18	22	21	20
Sint-Niklaas	22	19	19	18
Turnhout	23	22	22	19
Totaal 13 steden	22	21	24	22

* in 2017 is er een aanpassing van de vraagstelling gebeurd: zie aandachtspunt voor vergelijking over de jaren.
Bron: survey Stadsmonitor.

Vertrouwen in de medemens, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

Definitie

Aandeel (%) van de respondenten dat aangeeft vrijwilligerswerk te doen en hun tijdsbesteding.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende vraag voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Verricht je momenteel op regelmatige basis vrijwilligerswerk?' Respondenten konden antwoorden met 'ja' of 'neen'. Respondenten die 'ja' aanduidden, kregen als bijkomende vraag 'Hoeveel uren besteed je hieraan gemiddeld per week?'.

Respondenten die 'ja' hebben geantwoord worden in de teller opgenomen. Van hen wordt ook de gemiddelde tijdsduur per week opgenomen.

Toelichting

Onbaatzuchtige inzet van vrijwilligers vormt samen met vertrouwen en sociale contacten de basis voor sociale cohesie en samenhang in de stad (intentie 2.7). Het versterken van de sociale cohesie en gemeenschapsvorming zijn cruciaal voor leefbare en duurzame wijken en steden. Vrijwilligersinzet is ook een maat voor de mate van zelforganisatie en burgerinitiatief (intentie 5.1), maatschappelijk engagement en burgerschap (intentie 5.4). Gezien het belang is een volwaardige erkenning van vrijwilligersinzet aangewezen (intentie 2.5).

Gelet op de bekommernissen omtrent sociale cohesie dient deze indicator samen bekeken te worden met de indicatoren [Vertrouwen in de medemens](#), [Intensiteit](#)

[van contacten](#) en een aantal indicatoren rond betrokkenheid en participatie zoals [Participatie in het verenigingsleven](#), [Sociale integratie in de buurt](#) en [Actieve betrokkenheid van de burger](#).

1 op de 7 stedelingen verricht op regelmatige basis vrijwilligerswerk. Vrijwilligers besteden daar wekelijks gemiddeld 6 uur aan. In Vlaanderen schommelt het aandeel vrijwilligers rond 20% en de inzet rond 4,5u (face to face SCV-survey). Niet in elke stad doen evenveel bewoners aan vrijwilligerswerk. De aandelen liggen hoger in Brugge, Hasselt en Kortrijk en lager in Aalst, Sint-Niklaas en Antwerpen. In de meeste steden is er een lichte toename van het aandeel vrijwilligers. Dit geldt in mindere mate voor het aantal uren dat besteed wordt aan vrijwilligerswerk.

Er is geen significant verschil tussen mannen en vrouwen. Wel besteden mannelijke vrijwilligers er in 2017 iets meer tijd aan. Ouderen (55+) zijn actiever in het vrijwilligerswerk dan de jongere generaties en besteden er ook meer tijd aan. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe hoger het aandeel vrijwilligers. Laaggeschoolde vrijwilligers besteden er wel meer tijd aan dan hooggeschoolde vrijwilligers.

Aandachtspunten

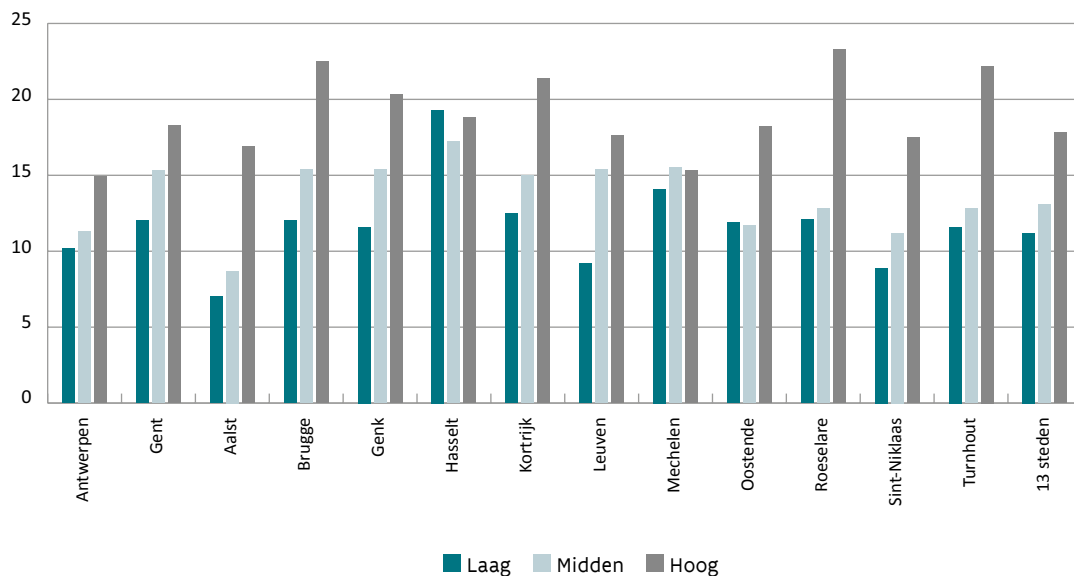
Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

Aandeel vrijwilligers in % en aantal uren vrijwilligersinzet, in 2014 en 2017.

	Aandeel in %		Inzet in uren	
	2014	2017	2014	2017
Antwerpen	13	13	6,1	5,6
Gent	14	16	6,1	5,6
Aalst	10	11	6,2	5,2
Brugge	14	18	6,1	6,4
Genk	14	15	7,3	6,3
Hasselt	14	18	6,3	5,1
Kortrijk	15	17	6,0	4,9
Leuven	16	16	6,7	5,6
Mechelen	14	14	4,6	5,4
Oostende	11	14	5,9	6,4
Roeselare	12	16	4,7	5,5
Sint-Niklaas	13	13	5,5	6,0
Turnhout	13	15	6,0	5,3
Totaal 13 steden	13	15	6,0	5,7

Bron: survey Stadsmonitor.

Aandeel vrijwilligers, naar opleidingsniveau, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

DIVERSITEIT STADSPERONEEL NAAR GESLACHT

Definitie

Aandeel (%) vrouwen in het stadspersoneel, op 1 januari van het jaar.

De hier opgenomen cijfers zijn gebaseerd op administratieve gegevens uit het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (DWH AM&SB KSZ). Het gaat om de som van het aantal personeelsleden tewerkgesteld bij de stadsdiensten in strikte zin, bij het OCMW van de stad en bij de politiezone waartoe de stad behoort.

In de tabel is het procentueel aandeel vrouwen opgenomen in de totale bevolking van 18 tot 65 jaar, in het totale personeelsbestand van de stad en bij de personeelsleden van de stad met een salaris van 150 euro per dag of meer (bruto). In de grafiek wordt het procentueel aandeel vrouwen weergegeven per onderdeel van het stadspersoneel.

Toelichting

In de stad wordt maximaal ingespeeld op de kansen en de uitdagingen die diversiteit de samenleving biedt. Diversiteit is een ruim begrip en heeft niet enkel betrekking op verschillen naar herkomst of religie, maar ook op verschillen naar geslacht. In een leefbare en duurzame stad zijn de voorzieningen en het personeel van de stadsdiensten een weerspiegeling van deze diversiteit. Het aandeel vrouwen geeft een aanduiding van de mate waarin het stadsbestuur, de politie en het OCMW gericht zijn op een gelijkwaardige behandeling van mannen en vrouwen in de samenleving. Deze indicator geeft dan ook invulling aan intentie 2.4 'Maximaal inspelen op diversiteit'.

Deze indicator kan best samen gelezen worden met [Diversiteit stadspersoneel naar leeftijd](#) en [Diversiteit stadspersoneel naar herkomst](#).

Begin 2016 is 56% van het personeel van de 13 steden een vrouw. Daarmee zijn vrouwen duidelijk oververtegenwoordigd ten opzichte van hun aandeel in de bevolking tussen 18 en 65 jaar. Tegenover 2009 is het aandeel vrouwen in het stadspersoneel nagenoeg stabiel gebleven.

In Sint-Niklaas, Aalst en Brugge ligt het aandeel vrouwen in het stadspersoneel het hoogst. In deze 3 steden ligt dat aandeel telkens hoger dan 60%. In Antwerpen ligt het aandeel vrouwen in het stadspersoneel het laagst. Het is de enige stad waar het aandeel vrouwen in het stadspersoneel lager ligt dan 50%.

Ook bij de hoogste salarisgroep zijn vrouwen in 2016 iets oververtegenwoordigd. 51% van de groep personeelsleden met een dagloon van 150 euro of hoger (bruto) is een vrouw. In Roeselare en Leuven ligt het aandeel vrouwen in de hoogste salarisgroep het hoogst (telkens 57%), in Kortrijk het laagst (40%). Het aandeel vrouwen in de hoogste salarisgroep is tussen 2009 en 2016 in alle steden toegenomen.

Het aandeel vrouwen in het personeel van de 13 steden ligt iets lager dan het aandeel vrouwen in het personeel van alle Vlaamse gemeenten. Tegelijk ligt het aandeel vrouwen in de hoogste salarisgroep in de 13 steden wel duidelijk hoger dan in het totaal van de Vlaamse gemeenten.

Het aandeel vrouwen ligt veruit het hoogst bij de diensten van het OCMW. Voor de 13 steden ligt het aandeel vrouwen daar op 73%. Bij de stedelijke diensten in strikte zin ligt het aandeel vrouwen iets hoger dan de helft (52%). Bij de personen tewerkgesteld bij de politiezone ligt het aandeel vrouwen het laagst (34%). Deze verhouding komt in alle steden op een min of meer gelijkaardige manier terug.

Aandachtspunten

De bepaling van de personeelsleden van een stad gebeurde aan de hand van de ondernemingsnummers van de stadsdiensten. Er werden daartoe aan de KSZ per stad 3 ondernemingsnummers bezorgd: 1 nummer voor de stadsdiensten in strikte zin, 1 nummer voor het OCMW en 1 nummer voor de politiezone. In verschillende steden werden bepaalde diensten of agentschappen ondergebracht in een aparte structuur met een eigen ondernemingsnummer. Het personeel van deze diensten werd niet meegeteld in de hier voorgestelde cijfers.

Het aandeel vrouwen met een salaris van 150 euro per dag of meer (bruto) wordt hier gebruikt als een proxy-indicator voor het aandeel vrouwen in leidinggevende functies. Of een persoon al dan niet leiding geeft aan anderen is niet gekend in de KSZ.

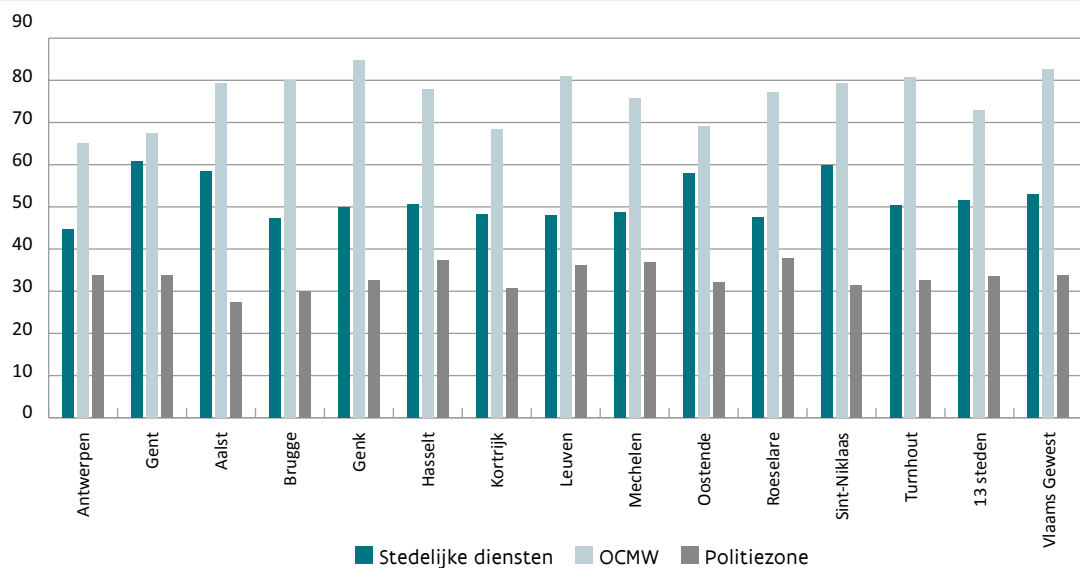
Bij het OCMW gaat het om cijfers inclusief de personen tewerkgesteld onder artikel 60 van de OCMW-wet. Bij de cijfers over de politie dient opgemerkt te worden dat de politiezone van een aantal steden niet alleen de stad omvat maar ook een aantal buurgemeenten. In dat geval zijn alle personeelsleden van de politiezone meegeteld in de cijfers over het stadspersoneel.

Diversiteit stadspersoneel naar geslacht: aandeel vrouwen, in 2009 en 2016, in %.

	2009			2016		
	Bevolking	Stads- personeel	Hoogste salarisgroep	Bevolking	Stads- personeel	Hoogste salarisgroep
Antwerpen	48,9	56,9	41,0	48,9	48,7	49,8
Gent	49,1	52,9	41,6	48,9	58,5	52,4
Aalst	49,6	59,1	32,5	49,6	63,4	51,6
Brugge	50,0	56,7	29,6	50,0	60,4	48,9
Genk	49,6	56,5	51,3	49,6	57,3	52,3
Hasselt	49,5	52,4	31,7	49,8	56,0	51,9
Kortrijk	49,2	45,7	20,6	49,2	51,3	39,8
Leuven	48,5	54,5	46,1	48,4	58,9	56,7
Mechelen	49,8	56,6	36,6	50,2	56,6	48,4
Oostende	49,6	54,6	33,8	48,8	58,5	47,5
Roeselare	49,2	69,6	46,3	48,8	59,9	56,7
Sint-Niklaas	49,7	62,7	37,5	49,8	65,3	50,6
Turnhout	49,2	55,9	44,5	49,1	58,7	51,8
Totaal 13 steden	49,2	56,4	39,4	49,2	55,9	50,7
Vlaams Gewest	49,5	56,0	25,6	49,5	57,9	43,2

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen.

Diversiteit stadspersoneel naar geslacht: aandeel vrouwen per onderdeel, in 2016, in %.



Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen.

DIVERSITEIT STADSPERONEEL NAAR HERKOMST

Definitie

Aandeel (%) personen van buitenlandse herkomst in het stadspersoneel, op 1 januari van het jaar.

De hier opgenomen cijfers zijn gebaseerd op administratieve gegevens uit het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (DWH AM&SB KSZ). Het gaat om de som van het aantal personeelsleden tewerkgesteld bij de stadsdiensten in strikte zin, bij het OCMW van de stad en bij de politiezone waartoe de stad behoort.

Om de herkomst van een persoon te bepalen worden door de KSZ 4 criteria in rekening gebracht: de huidige nationaliteit van de persoon, de eerste in het Rijksregister gekende nationaliteit van de persoon, de eerste nationaliteit van de vader en de eerste nationaliteit van de moeder. Is 1 van deze 4 criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst.

In de tabel is het procentueel aandeel personen van buitenlandse herkomst opgenomen in de totale bevolking van 18 tot 65 jaar, in het totale personeelsbestand van de stad en bij de personeelsleden van de stad met een salaris van 150 euro per dag of meer (bruto).

In de grafiek wordt het procentueel aandeel personen van buitenlandse herkomst weergegeven per onderdeel van het stadspersoneel.

Toelichting

In de stad wordt maximaal ingespeeld op de kansen en de uitdagingen die diversiteit de samenleving biedt. In een leefbare en duurzame stad zijn de voorzieningen en het personeel van de stadsdiensten een weerspiegeling van deze diversiteit. Het aandeel personen van buitenlandse herkomst geeft een aanduiding van de mate waarin het stadsbestuur, het OCMW en de politiegericht zijn op een gelijkwaardige behandeling van diverse bevolkingsgroepen. Deze indicator geeft dan ook invulling aan intentie 2.4 'Maximaal inspelen op diversiteit'.

Deze indicator kan best samen gelezen worden met [Diversiteit stadspersoneel naar leeftijd](#) en [Diversiteit stadspersoneel naar geslacht](#).

Begin 2016 is 16% van het personeel van de 13 steden van buitenlandse herkomst. Dat ligt een pak lager dan het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de bevolking van 18 tot 65 jaar (34%). In Genk ligt het aandeel personen van buitenlandse herkomst in het stadspersoneel het hoogst (32%), in Roeselare het laagst (7%). Tegenover 2009 is het aandeel personen van buitenlandse herkomst in het stadspersoneel weliswaar

met 5 procentpunten toegenomen, maar tegelijk is het aandeel van deze groep in de bevolking in dezelfde periode toegenomen met 9 procentpunten.

De ondervertegenwoordiging van personen van buitenlandse herkomst ligt bij de hoogste salarisgroep nog sterk hoger. In 2016 is iets minder dan 5% van de groep personeelsleden met een dagloon van 150 euro of meer (bruto) een persoon van buitenlandse herkomst. Dat aandeel ligt bijna 7 keer lager dan het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de bevolking van 18 tot 65 jaar. Het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de hoogste salarisgroep ligt het hoogst in Genk (17%). In Roeselare, Aalst en Kortrijk is dit aandeel minder dan 2%.

Het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de hoogste salarisgroep is tussen 2009 en 2016 in de 13 steden wel duidelijk gestegen.

Het aandeel personen van buitenlandse herkomst in het personeel van de 13 steden ligt duidelijk hoger dan het aandeel personen van buitenlandse herkomst in het personeel van alle Vlaamse gemeenten. Dat is in mindere mate het geval bij het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de hoogste salarisgroep.

Het aandeel personen van buitenlandse herkomst ligt het hoogst bij de diensten van het OCMW. Voor de 13 steden samen gaat het om 24%. Bij de stedelijke diensten in strikte zin ligt het aandeel personen van buitenlandse herkomst op 13%. Bij de personen tewerkgesteld bij de politiezone ligt het aandeel personen van buitenlandse herkomst het laagst (6%). Deze verhouding komt min of meer op een gelijkaardige manier terug in de meeste steden. Uitzonderingen hierop zijn Genk met relatief veel personen van buitenlandse herkomst bij de stedelijke diensten in strikte zin en Roeselare met relatief weinig personen van buitenlandse herkomst bij de stedelijke diensten in strikte zin.

Aandachtspunten

De bepaling van de personeelsleden van een stad gebeurde aan de hand van de ondernemingsnummers van de stadsdiensten. Er werden daartoe aan de KSZ per stad 3 ondernemingsnummers bezorgd: 1 nummer voor de stadsdiensten in strikte zin, 1 nummer voor het OCMW en 1 nummer voor de politiezone. In verschillende steden werden bepaalde diensten of agentschappen ondergebracht in een aparte structuur met een eigen ondernemingsnummer. Het personeel van deze diensten werd niet meegeteld in de hier voorgestelde cijfers.

Het aandeel personen van buitenlandse herkomst met een salaris van 150 euro per dag of meer (bruto) wordt hier gebruikt als een proxy-indicator voor het aandeel

personen van buitenlandse herkomst in leidinggevende functies. Of een persoon al dan niet leiding geeft aan anderen is niet gekend in de KSZ.

Bij het OCMW gaat het om cijfers inclusief de personen tewerkgesteld onder artikel 60 van de OCMW-wet. Bij

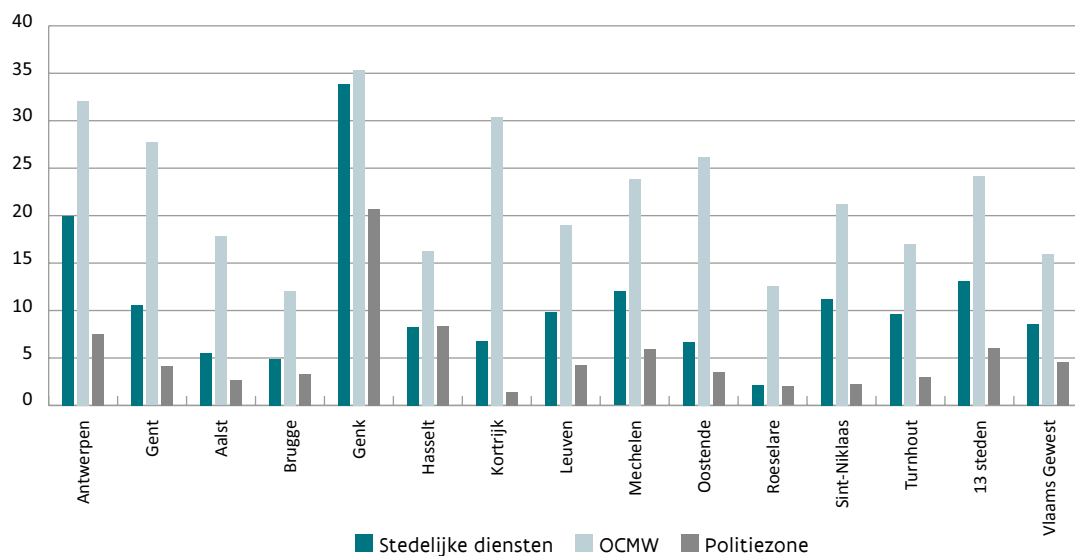
de cijfers over de politie dient opgemerkt te worden dat de politiezone van een aantal steden niet alleen de stad omvat maar ook een aantal buurgemeenten. In dat geval zijn alle personeelsleden van de politiezone meegeteld in de cijfers over het stadspersoneel.

Diversiteit stadspersoneel naar herkomst: aandeel personen van buitenlandse herkomst, in 2009 en 2016, in %.

	2009			2016		
	Bevolking	Stads-personeel	Hoogste salarisgroep	Bevolking	Stads-personeel	Hoogste salarisgroep
Antwerpen	37,3	14,6	2,8	49,3	21,1	5,5
Gent	24,8	8,3	2,9	33,6	14,3	4,0
Aalst	10,6	5,1	1,1	18,7	10,2	1,6
Brugge	8,4	3,9	1,0	13,4	8,0	2,2
Genk	53,9	27,4	6,3	57,8	32,1	17,1
Hasselt	14,8	9,5	2,5	20,6	10,6	4,5
Kortrijk	12,9	8,9	1,3	18,5	13,1	1,9
Leuven	26,0	8,2	2,4	33,3	12,6	3,2
Mechelen	23,9	10,2	3,0	30,9	15,3	4,2
Oostende	14,8	7,6	1,9	22,7	13,9	4,0
Roeselare	6,5	3,6	1,4	14,2	7,1	0,9
Sint-Niklaas	16,0	10,3	2,2	24,8	14,6	2,2
Turnhout	19,3	6,5	3,0	29,2	11,2	3,5
Totaal 13 steden	25,2	10,7	2,5	34,2	15,7	4,7
Vlaams Gewest	15,1	7,0	1,9	20,9	10,0	3,4

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen.

Diversiteit stadspersoneel naar herkomst: aandeel personen van buitenlandse herkomst per onderdeel, in 2016, in %.



Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen.

DIVERSITEIT STADSPERONEEL NAAR LEEFTIJD

Definitie

Aandeel (%) ouderen (55-65 jaar) in het stadspersoneel, op 1 januari van het jaar.

De hier opgenomen cijfers zijn gebaseerd op administratieve gegevens uit het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (DWH AM&SB KSZ). Het gaat om de som van het aantal personeelsleden tewerkgesteld bij de stadsdiensten in strikte zin, bij het OCMW van de stad en bij de politiezone waartoe de stad behoort.

In de tabel is het procentueel aandeel ouderen (55-65 jaar) opgenomen in de totale bevolking van 18 tot 65 jaar, in het totale personeelsbestand van de stad en bij de personeelsleden van de stad met een salaris van 150 euro per dag of meer (bruto). In de grafiek wordt het procentueel aandeel ouderen (55-65 jaar) weergegeven per onderdeel van het stadspersoneel.

Toelichting

In de stad wordt maximaal ingespeeld op de kansen en de uitdagingen die diversiteit de samenleving biedt. Diversiteit is een ruim begrip en heeft niet enkel betrekking op verschillen naar herkomst of religie, maar ook op verschillen naar leeftijd. In een leefbare en duurzame stad zijn de voorzieningen en het personeel van de stadsdiensten een weerspiegeling van deze diversiteit. Het aandeel personen van 55 jaar en ouder geeft een aanduiding van de mate waarin het stadsbestuur, de politie en het OCMW gericht zijn op de gelijkwaardige behandeling van de verschillende leeftijdsgroepen in de bevolking. Deze indicator geeft dan ook invulling aan intentie 2.4 'Maximaal inspelen op diversiteit'.

Deze indicator kan best samen gelezen worden met [Diversiteit stadspersoneel naar herkomst](#) en [Diversiteit stadspersoneel naar geslacht](#).

Begin 2016 is 21% van het personeel van de 13 steden 55 jaar of ouder. Dat ligt iets hoger dan het aandeel ouderen in de bevolking van 18 tot 65 jaar. Tegenover 2009 is het aandeel ouderen in het stadspersoneel met bijna 6 procentpunten toegenomen.

In Turnhout ligt het aandeel ouderen in het stadspersoneel het hoogst (27%), in Oostende het laagst (18%).

Als gekeken wordt naar de hoogste salarisgroep dan zijn ouderen in vergelijking met hun aandeel in de bevolking duidelijk oververtegenwoordigd. In 2016 is 28% van de groep personeelsleden met een dagloon

van 150 euro of meer (bruto) 55 jaar of ouder. Dat ligt 9 procentpunten hoger dan het aandeel ouderen in de bevolking van 18 tot 65 jaar. Tussen de steden bestaan op dit vlak duidelijke verschillen. Het aandeel ouderen in de hoogste salarisgroep ligt het hoogst in Mechelen (42%) en het laagst in Oostende (24%).

Het aandeel ouderen in de hoogste salarisgroep is tussen 2009 en 2016 in alle steden duidelijk toegenomen.

Het aandeel ouderen in het personeel van de 13 steden ligt iets hoger dan het aandeel ouderen in het personeel van alle Vlaamse gemeenten. Dat is ook het geval bij het aandeel ouderen in de hoogste salarisgroep.

Het aandeel ouderen ligt in de meeste van de 13 steden het hoogst bij de stedelijke diensten in strikte zin. Voor de 13 steden ligt het aandeel ouderen daar op 24%. Bij de diensten van het OCMW ligt het aandeel ouderen op 20%. Bij de personen tewerkgesteld bij de politiezone ligt het aandeel ouderen het laagst (15%). Deze verhouding komt min of meer op gelijkaardige manier terug in de meeste steden. Uitzonderingen hierop zijn Genk met relatief veel ouderen bij de politie en Turnhout en Roeselare met relatief veel ouderen bij de diensten van het OCMW.

Aandachtspunten

De bepaling van de personeelsleden van een stad gebeurde aan de hand van de ondernemingsnummers van de stadsdiensten. Er werden daartoe aan de KSZ per stad 3 ondernemingsnummers bezorgd: 1 nummer voor de stadsdiensten in strikte zin, 1 nummer voor het OCMW en 1 nummer voor de politiezone. In verschillende steden werden bepaalde diensten of agentschappen ondergebracht in een aparte structuur met een eigen ondernemingsnummer. Het personeel van deze diensten werd niet meegeteld in de hier voorgestelde cijfers.

Het aandeel ouderen met een salaris van 150 euro per dag of meer (bruto) wordt hier gebruikt als een proxy-indicator voor het aandeel ouderen in leidinggevende functies. Of een persoon al dan niet leiding geeft aan anderen is niet gekend in de KSZ.

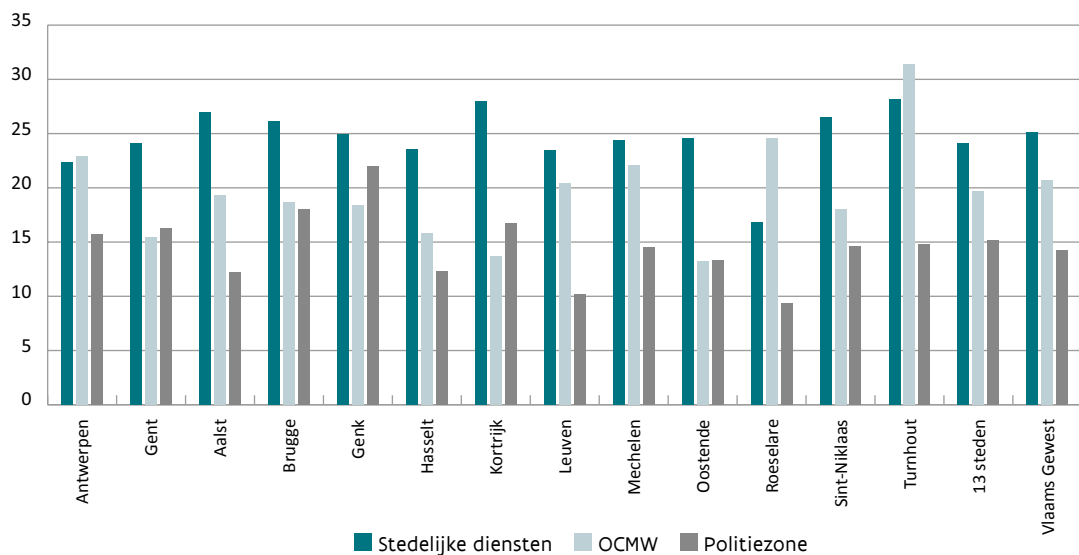
Bij het OCMW gaat het om cijfers inclusief de personen tewerkgesteld onder artikel 60 van de OCMW-wet. Bij de cijfers over de politie dient opgemerkt te worden dat de politiezone van een aantal steden niet alleen de stad omvat maar ook een aantal buurgemeenten. In dat geval zijn alle personeelsleden van de politiezone meegeteld in de cijfers over het stadspersoneel.

Diversiteit stadspersoneel naar geslacht: aandeel ouderen, in 2009 en 2016, in %.

	2009			2016		
	Bevolking	Stads- personeel	Hoogste salarisgroep	Bevolking	Stads- personeel	Hoogste salarisgroep
Antwerpen	17,6	16,8	21,3	17,5	21,1	27,1
Gent	16,7	15,5	22,5	16,8	20,5	28,3
Aalst	19,1	14,1	17,2	21,6	22,0	27,2
Brugge	21,0	15,6	26,4	22,8	21,7	30,8
Genk	17,7	14,0	21,3	22,2	22,5	27,8
Hasselt	20,2	12,2	16,3	23,1	19,2	25,5
Kortrijk	19,5	13,3	17,6	21,3	21,5	33,5
Leuven	14,8	15,5	20,0	16,2	20,3	25,2
Mechelen	17,5	14,4	16,9	19,2	21,8	41,6
Oostende	24,7	15,9	17,2	25,7	18,4	24,1
Roeselare	18,8	10,0	16,6	20,0	19,2	25,2
Sint-Niklaas	20,3	15,9	19,7	20,3	21,7	29,9
Turnhout	19,0	16,9	23,2	21,3	26,5	34,9
Totaal 13 steden	18,3	15,5	20,8	19,3	21,1	28,3
Vlaams Gewest	19,7	13,4	15,8	21,6	20,7	25,9

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen.

Diversiteit stadspersoneel naar leeftijd: aandeel ouderen per onderdeel, in 2016, in %.



Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen.

HOUDING TEGENOVER VERSCHILLENDE CULTUREN

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat positief, neutraal of negatief staat tegenover de aanwezigheid van verschillende culturen.

In de survey van de Stadsmonitor werden volgende 5 stellingen voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad:

- 'Het is goed voor een stad als er mensen uit verschillende culturen wonen.'
- 'Ik zou het zinvol vinden als er in mijn buurt activiteiten worden georganiseerd waarbij mensen uit verschillende culturen elkaar beter leren kennen.'
- 'Ik vind dat er in mijn buurt te veel mensen uit een andere cultuur wonen.'
- 'Als je mensen uit een andere cultuur beter leert kennen, blijken ze best sympathiek.'
- 'Ik zou het niet zo prettig vinden als er een gezin uit een andere cultuur in het huis naast mij komt wonen.'

De respondenten konden telkens antwoorden met 'helemaal eens', 'eerder eens', 'niet eens, niet oneens', 'eerder oneens' en 'helemaal oneens'.

Op basis van een gemiddelde score op de 5 stellingen werd een onderscheid gemaakt tussen diegenen die positief (minstens gemiddelde score van 4 op 5), neutraal (tussen 3 en 4) of negatief (minder dan 3) staan tegenover verschillende culturen. Omdat stelling 3 en 5 negatief geformuleerd zijn, werden er voor deze stellingen inverse waarden gebruikt.

In de berekeningen werden enkel die respondenten opgenomen die minstens 3 van de 5 stellingen hebben beoordeeld.

Toelichting

In een leefbare en duurzame stad leven de burgers ondanks hun onderlinge verschillen met elkaar samen en wordt het burgerschap gedeeld. Een belangrijke voorwaarde daarbij is dat er op een open en positieve manier omgegaan wordt met elkaar en men open en tolerant staat tegenover andere culturen (intentie 2.3 en 2.4). Openheid en tolerantie verhogen ook de sociale cohesie (intentie 2.7).

Men leest deze indicator best samen met andere indicatoren zoals [Vertrouwen in de medemens](#), [Diversiteit stadspersoneel naar herkomst](#), [Sociale integratie in de](#)

[buurt](#), [Intensiteit van contacten](#) en [Tevredenheid over het contact in de buurt](#).

In 2017 staat 30% van de inwoners van de 13 steden positief tot zeer positief tegenover andere culturen. Iets meer dan een vijfde reageert negatief, terwijl bijna de helft een eerder neutrale houding aanneemt. Het verschil tussen de steden is echter groot. De inwoners van Leuven zijn het meest positief. Daarna volgen de inwoners van Gent, Mechelen en Hasselt. In Roeselare, Oostende en Aalst is de houding het minst positief. In deze steden reageert minstens 30% negatief.

Tussen 2011 en 2017 is de houding tegenover andere culturen globaal gezien positiever geworden. In geen enkele stad is de openheid en tolerantie ten opzichte van 2011 en 2014 afgenomen. De grootste vooruitgang wordt geboekt in Leuven en Mechelen. Ook in de grootsteden Antwerpen en Gent is er een duidelijke toename van openheid, hetzelfde trouwens in steden met een minder diverse samenstelling van de bevolking zoals Hasselt en Kortrijk.

Vrouwen staan iets meer open voor andere culturen dan mannen. Oudere respondenten nemen minder vaak een positieve houding aan dan jongere respondenten. Ook opleiding speelt een belangrijke rol: hoger opgeleiden zijn positiever. Niet-Belgen reageren ook positiever tegenover andere culturen dan Belgen. Het zal niet verwonderen dat wie zich maatschappelijk inzet, vrijwilligerswerk opneemt en actief is in de buurt opmerkelijk hoger scoort. In buurten met een gemengde samenstelling staat men meer open voor andere culturen dan in buurten met bijna uitsluitend personen van Belgische herkomst en in buurten met een meerderheid aan personen met een vreemde herkomst. Dit blijkt ook als de stadsdelen worden bekeken: in stadsdelen met een landelijk karakter reageren de inwoners eerder negatief.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

De 5 stellingen vertonen voldoende interne samenhang zodat zij samengebracht kunnen worden tot één samengestelde variabele (Cronbach's alpha = 0,81).

De antwoorden op de verschillende stellingen zijn terug te vinden op de webversie van de Gemeente- en Stadsmonitor.

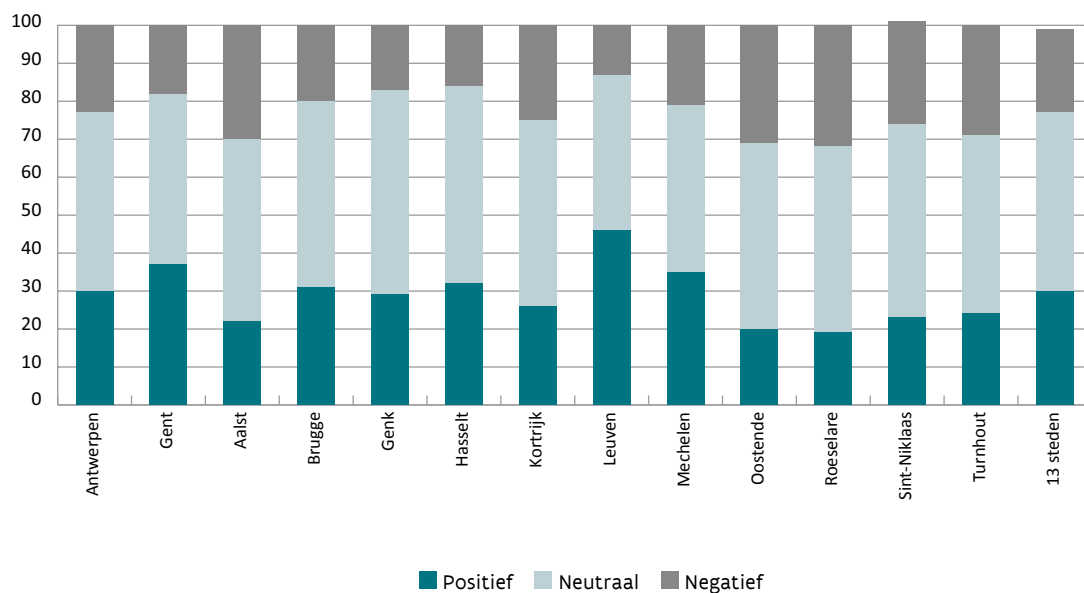
De resultaten van de stadsdelen zijn terug te vinden op de websites van de respectievelijke steden.

Positieve houding tegenover verschillende culturen, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	2011	2014	2017
Antwerpen	21	27	30
Gent	25	33	37
Aalst	14	16	22
Brugge	24	25	31
Genk	25	27	29
Hasselt	22	24	32
Kortrijk	16	22	26
Leuven	31	40	46
Mechelen	21	29	35
Oostende	16	18	20
Roeselare	15	16	19
Sint-Niklaas	18	17	23
Turnhout	18	19	24
Totaal 13 steden	21	26	30

Bron: survey Stadsmonitor.

Houding tegenover verschillende culturen, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

Definitie

Het totaal aantal van alle in de stad geregistreerde feiten per 1.000 inwoners. Omdat daarin ook criminele feiten zoals informaticacriminaliteit, verkiezingsfraude en misdrijven op basis van militair strafrecht zijn opgenomen, wordt de focus in het tweede deel gelegd op de criminele feiten met een grote impact op de leefbaarheid in de stad, met name beschadigen van eigendom, diefstal en afpersing en misdrijven tegen de lichamelijke integriteit.

De gegevens over de criminaliteit hebben enkel betrekking op door de politie geregistreerde feiten. Het gaat om de plaats waar het geregistreerde feit plaatsvond, niet om de woonplaats van het slachtoffer. De totale criminaliteitsgraad is de som van alle door de politie geregistreerde feiten.

Voor meer informatie: <http://www.stat.policefederale.be/criminaliteitsstatistieken/>

Toelichting

De criminaliteitsgraad geeft een indicatie rond hoe het gesteld is met de veiligheid in de stad. Steden dienen met een integrale veiligheidsaanpak de veiligheid van hun bevolking te verzekeren en te garanderen. Deze integrale (preventief, repressief en curatief) veiligheidsaanpak moet op maat zijn in tijd en ruimte. (intentie 2.8). In de stad is er daarom extra aandacht voor de veiligheid en de kwaliteit van de directe en ruimere woonomgeving, de kwaliteit van de publieke ruimte en stimulerende voorzieningen (intentie 3.7).

De indicator kan samen gelezen worden met [Algemeen onveiligheidsgevoel](#), [Mijdgedrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt](#) en de indicatoren rond buurtproblemen en [Buurthinder](#).

Alle steden hebben in 2016 een hogere totale criminaliteitsgraad dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest. In Roeselare en Aalst ligt de totale criminaliteitsgraad het laagst van de 13 steden. De hoogste waarden komen voor in Leuven, Gent, Antwerpen en Oostende.

De evolutie in de laatste 10 jaar geeft een dubbel beeld. De eerste jaren is er een stijging van de totale criminaliteitsgraad. In 2011 noteren 6 van de 13 steden de hoogste waarde. Vanaf 2011 neemt de criminaliteitsgraad af, om in 2016 tot het laagste niveau te dalen. Enkel in Genk en Leuven ligt het niveau in 2016 hoger dan in 2007.

Wordt niet de totale geregistreerde criminaliteit, maar enkele deelaspecten in ogenschouw genomen, dan is diefstal en afpersing veruit het meest voorkomend. Beschadiging van eigendom en misdrijven tegen de lichamelijke integriteit komen heel wat minder voor. De drie feiten komen in de steden meer voor dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest. Diefstal en afpersing komt het meest voor in Leuven en het minst in Genk. Beschadiging van eigendom het meest in Oostende en het minst in Aalst. En misdrijven tegen de lichamelijke integriteit het meest in Antwerpen en het minst in Aalst.

Aandachtspunten

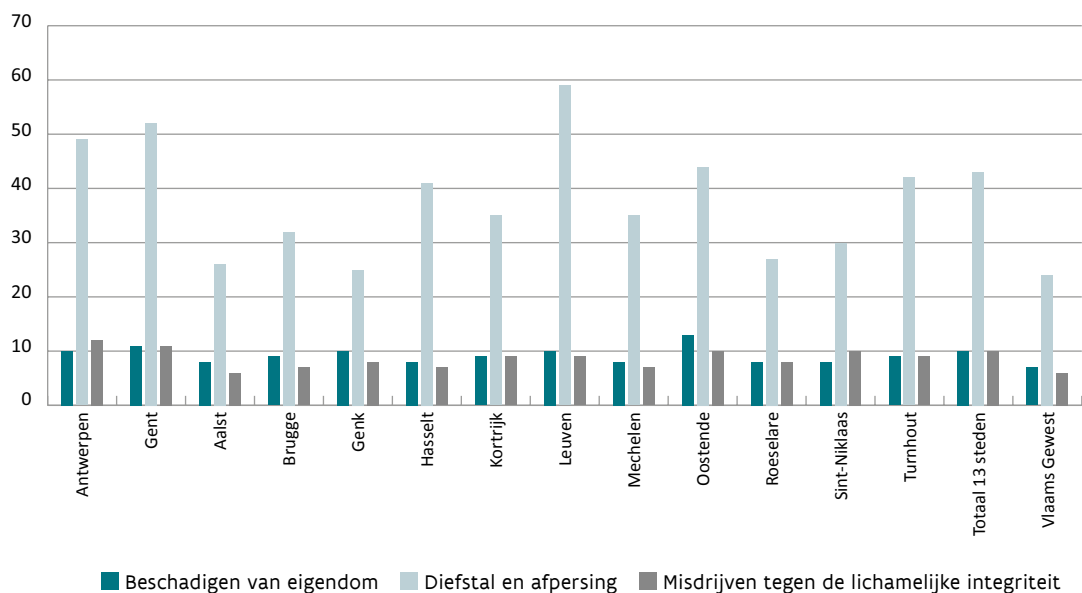
Het basisgegeven van de geregistreerde criminaliteitsstatistieken is het aanvankelijk proces-verbaal dat door de politiediensten werd opgesteld, ongeacht of het gaat om een voltooid misdrijf of een poging. Bij de feiten waarover deze monitor rapporteert wordt een PV opgesteld op initiatief van het slachtoffer (klacht) of door derden (aangifte). Evoluties zijn een goede reflectie van het werkelijk voorkomen van een fenomeen, maar kunnen ook bepaald worden door bv. een wijziging in de aangiftebereidheid van de bevolking.

Totale criminaliteitsgraad, van 2007 tot 2016, per 1.000 inwoners.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antwerpen	157,4	151,2	163,2	163,5	165,4	164,2	154,9	139,8	123,7	118,0
Gent	150,7	145,2	154,2	153,1	159,6	149,3	137,5	138,2	129,1	126,2
Aalst	89,7	91,3	85,0	86,1	93,3	89,6	88,4	84,4	78,0	78,9
Brugge	103,3	99,5	105,5	107,6	104,7	107,5	95,9	95,2	88,3	91,5
Genk	81,3	84,1	84,8	83,8	88,1	95,4	93,0	92,9	90,6	90,5
Hasselt	112,4	118,6	109,4	107,5	110,6	119,9	115,8	105,0	102,3	100,9
Kortrijk	114,0	104,2	108,6	105,8	120,8	111,3	105,6	107,1	104,4	96,9
Leuven	142,9	150,8	159,4	157,1	174,3	172,2	175,0	165,9	147,8	143,1
Mechelen	130,5	140,8	146,1	134,7	126,6	128,8	117,8	106,3	97,6	96,8
Oostende	135,1	138,4	157,6	158,3	165,2	141,4	122,2	124,2	114,6	114,7
Roeselare	92,9	92,6	91,1	88,9	96,7	85,8	86,5	84,8	79,1	75,9
Sint-Niklaas	108,9	109,6	105,6	106,5	113,0	115,3	105,6	103,4	100,7	93,7
Turnhout	127,4	129,1	128,7	129,2	123,9	122,3	101,7	96,4	98,5	95,2
Totaal 13 steden	132,5	130,7	137,3	136,5	140,8	137,8	129,4	122,7	112,7	109,4
Vlaams Gewest	80,0	79,1	80,5	79,9	81,3	80,2	76,0	73,7	68,8	66,4

Bron: DRI/BIPOL - Politie criminaliteitsstatistieken, bewerking Statistiek Vlaanderen.

Criminaliteitsgraad naar feit*, in 2016, per 1.000 inwoners.



* enkel de criminaliteitsfeiten met een impact op leefbaarheid worden weergegeven.

Bron: DRI/BIPOL - Politie criminaliteitsstatistieken, bewerking Statistiek Vlaanderen.

ALGEMEEN ONVEILIGHEIDSGEVOEL

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat zich onveilig voelt in de buurt of de stad.

In de survey van de Stadsmonitor werden volgende stellingen voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad:

- (1) 'Gebeurt het dat je je onveilig voelt in je buurt?'
- (2) 'Gebeurt het dat je je onveilig voelt in je stad?'

Respondenten konden antwoorden met 'altijd', 'vaak', 'af en toe', 'zelden' of 'nooit'. Respondenten die antwoorden met 'altijd' en 'vaak', werden in de teller opgenomen.

Toelichting

Sociale cohesie (intentie 2.7) hangt onder meer samen met de veiligheidsbeleving en de feitelijke veiligheid van buurten en steden (intentie 2.8). In de stad is er daarom extra aandacht voor de veiligheid en de kwaliteit van de directe en ruimere woonomgeving, de kwaliteit van de publieke ruimte en stimulerende voorzieningen (intentie 3.7). Binnenstedelijke differentiatie is hierbij een belangrijk aandachtspunt (intentie 5.7).

De indicator wordt het best samen gelezen met [Mijddrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt](#) en [Criminaliteitsgraad](#).

In de 13 centrumsteden ervaart 6% van de inwoners in 2017 geregeld onveiligheidsgevoelens in de buurt en 10% in de stad. Het onveiligheidsgevoelen ligt in de steden iets hoger dan in Vlaanderen waar respectievelijk 4 en 5% van de bevolking zich vaak of altijd onveilig voelt in zijn buurt of gemeente/stad.

Brugge, Hasselt en Leuven kennen van de 13 centrumsteden het kleinste aandeel inwoners dat zich vaak tot altijd onveilig voelt, zowel in de buurt als in de stad. Turnhout en Oostende zijn de steden waar tot een vijfde van de inwoners zich onveilig voelt in de stad en waar ook het onveiligheidsgevoel op buurtniveau iets hoger ligt. In sommige steden doen zich grote verschillen voor zowel wat het onveiligheidsgevoelen op buurt- als op stadsniveau betreft. Dit doet zich vooral voor in Antwerpen, Turnhout, Oostende en Roeselare.

Het onveiligheidsgevoel in de buurt is ten opzichte van vorige metingen stabiel gebleven. Het onveiligheidsgevoel in de stad daarentegen is in de centrumsteden eerder afgenomen. Zowel voor het onveiligheidsgevoelen op buurt- als op stadsniveau valt vooral de daling in Antwerpen op. In Oostende is het onveiligheidsgevoelen in de buurt nog toegenomen. Op stadsniveau is er ook een markante daling in Sint-Niklaas, Roeselare, Turnhout en Mechelen.

Zowel op het buurt- als stadsniveau voelen vrouwen en lager opgeleiden zich onveiliger dan mannen en hoger opgeleiden. Jongeren tussen 18 en 25 jaar voelen zich iets meer onveilig en dit zowel op buurt- als op stadsniveau.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

De resultaten van de stadsdelen zijn terug te vinden op de websites van de respectievelijke steden.

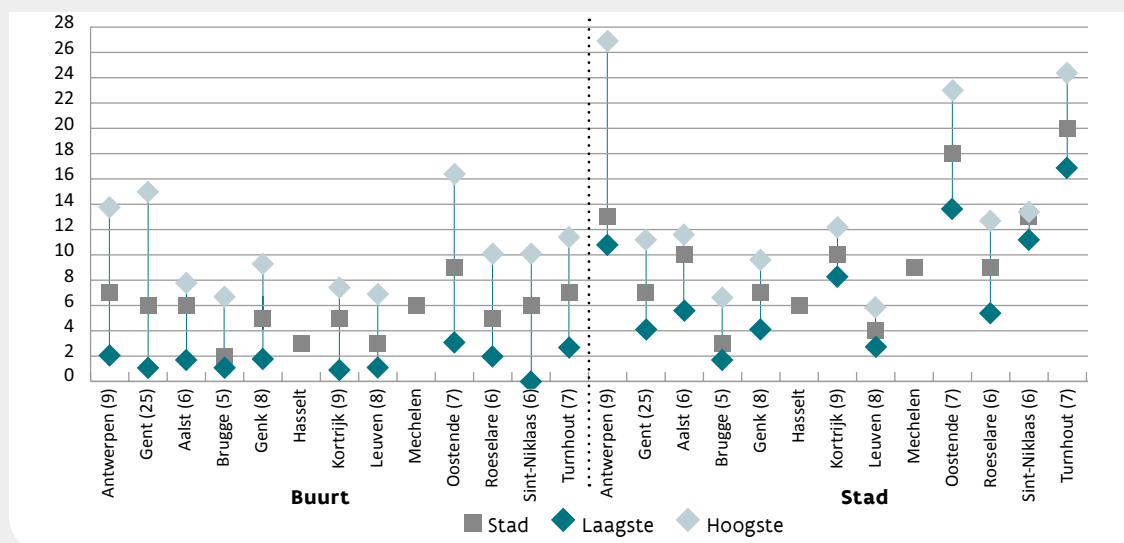
Algemeen onveiligheidsgevoel, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	Onveiligheidsgevoelen buurt			Onveiligheidsgevoelen stad		
	2011	2014	2017	2011	2014	2017
Antwerpen	12	10	7	21	19	13
Gent	7	8	6	7	10	7
Aalst	5	6	6	11	13	10
Brugge	3	3	2	3	4	3
Genk	5	6	5	7	9	7
Hasselt	4	3	3	2	5	6
Kortrijk	5	5	5	11	11	10
Leuven	2	4	3	3	7	4
Mechelen	7	5	6	15	13	9
Oostende	10	7	9	21	19	18
Roeselare	4	5	5	8	14	9
Sint-Niklaas	6	6	6	14	18	13
Turnhout	7	8	7	20	24	20
Totaal 13 steden	7	7	6	13	14	10
Vlaanderen*	/	/	4	/	/	5

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Algemeen onveiligheidsgevoel in de buurt en de stad, naar stadsdeel*, in 2017, in %.



*De cijfers geven de range aan tussen het stadsdeel met het hoogste aandeel stedelingen die zich vaak tot steeds onveilig voelen in de buurt en de stad en het stadsdeel met het laagste aandeel. Voor Hasselt en Mechelen werden geen stadsdelen bevestigd. Het cijfer na de stadsnaam geeft het aantal stadsdelen dat per stad werd bevestigd.

Bron: survey Stadsmonitor.

MIJDGEDRAG OP BEPAALDE PLEKKEN IN DE STAD EN DE BUURT

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat bepaalde plekken in de stad of buurt mijdt omwille van de risico's op onveiligheid.

In de survey van de Stadsmonitor werden volgende stellingen voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad:

- (1) 'Gebeurt het dat je bepaalde plekken mijdt omdat je het daar niet veilig vindt in je buurt?'
- (2) 'Gebeurt het dat je bepaalde plekken mijdt omdat je het daar niet veilig vindt in je stad?'

Respondenten konden antwoorden met 'altijd', 'vaak', 'af en toe', 'zelden' of 'nooit'. Respondenten die antwoorden met 'altijd' en 'vaak', werden in de teller opgenomen.

Toelichting

Mijddrag en onveiligheidsgevoel hangen nauw samen. Vandaar dat de intenties van de indicator **Algemeen onveiligheidsgevoel** ook hier van toepassing zijn, met name verhogen van de sociale cohesie (intentie 2.7), veiligheid garanderen (intentie 2.8), realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving (intentie 3.7) en aandacht voor binnenstedelijke differentiatie (intentie 5.7).

De indicator wordt het best samen gelezen met **Criminaliteitsgraad**, **Algemeen onveiligheidsgevoel** en **Buurtproblemen: lastiggevallen worden op straat**.

In 2017 mijdt gemiddeld 7% van de stedelingen bepaalde plekken in de buurt en 13% bepaalde plekken in de stad omwille van risico's op onveiligheid. Het gemiddelde voor alle Vlaamse steden en gemeenten ligt lager. Op

stadsniveau is dit minder dan de helft (6% tegenover 13%).

Op buurniveau ligt het aantal personen dat plekken mijdt het hoogst in Oostende, gevolgd door de grootsteden, Mechelen en Turnhout. Op stadsniveau zegt meer dan een vijfde van de inwoners van Turnhout en Oostende dat ze plekken mijden. Ook in Antwerpen ligt het aantal personen dat plekken in de stad mijdt iets hoger, net zoals in Kortrijk, Roeselare en Sint-Niklaas. Zowel op buurt- als stadsniveau liggen de aandelen in Brugge en Leuven lager. De verschillen tussen de stadsdelen van een stad liggen hoger op buurt- dan op stadsniveau. De verschillen zijn het grootst in de grootsteden Antwerpen en Gent.

Ten opzichte van 2014 is het mijddrag voor het totaal van de 13 centrumsteden zowel in de buurt als in de stad gedaald. De daling is sterker op stadsniveau dan op buurniveau. In beide gevallen is de daling opvallend in beide grootsteden Antwerpen en Gent. Ten opzichte van 2011 gaat Antwerpen er bijna met 10ppt op vooruit. In Mechelen, Turnhout en Aalst is de daling ten opzichte van 2014 op stadsniveau nog iets groter.

Zowel op het buurt- als stadsniveau voelen vrouwen en lager opgeleiden zich onveiliger dan mannen en hoger opgeleiden. Jongeren tussen 18 en 25 jaar voelen zich iets meer onveilig en dit zowel op buurt- als op stadsniveau.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

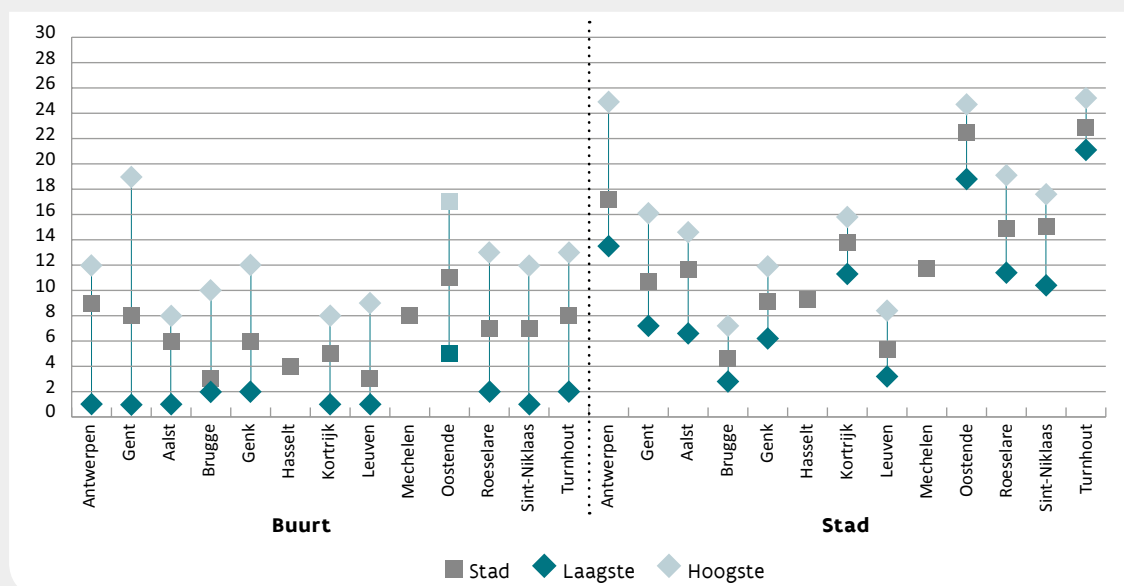
De resultaten van de stadsdelen zijn terug te vinden op de websites van de respectievelijke steden.

Mijdgedrag in de buurt en in de stad, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	Mijdgedrag buurt			Mijdgedrag stad		
	2011	2014	2017	2011	2014	2017
Antwerpen	15	12	9	26	22	17
Gent	10	11	8	12	15	11
Aalst	6	7	6	13	16	12
Brugge	3	3	3	4	4	5
Genk	7	7	6	9	11	9
Hasselt	5	4	4	4	10	9
Kortrijk	6	6	5	17	16	14
Leuven	3	5	3	4	8	5
Mechelen	9	7	8	19	18	12
Oostende	12	11	11	28	26	22
Roeselare	5	6	7	12	16	15
Sint-Niklaas	8	6	7	18	19	15
Turnhout	8	10	8	19	28	23
Totaal 13 steden	9	9	7	17	17	13
Vlaanderen*	/	/	4	/	/	6

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.

Bron: survey Stadsmonitor.

Mijdgedrag in de buurt en in de stad, naar stadsdeel¹, in 2017, in %.

*De cijfers geven de range aan tussen het stadsdeel met het hoogste aandeel stedelingen die plekken in de buurt of de stad mijdt en het stadsdeel met de laagste aandelen. Voor Hasselt en Mechelen werden geen stadsdelen bevestigd. Het cijfer na de stadsnaam geeft het aantal stadsdelen dat per stad werd bevestigd.

Bron: survey Stadsmonitor.

BUURTPROBLEMEN: LASTIGGEVALLEN WORDEN OP STRAAT

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand werd lastiggevallen op straat.

In de survey van de stadsmonitor werd volgende stelling voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'In welke mate ben je de afgelopen maand in jouw buurt lastiggevallen op straat (schelden, fysieke aanraking).

Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'zelden', 'af en toe', 'vaak' of 'altijd'. Respondenten die met 'altijd' of 'vaak' antwoordden, werden in de teller opgenomen.

Toelichting

Deze indicator brengt een deelaspect van het veiligheidsgevoel in de stedelijke omgeving in beeld. In een leefbare en duurzame stad zorgt men voor de veiligheid van mensen door een integrale veiligheidsaanpak. Deze indicator is daarom verbonden met de intentie rond het garanderen van veiligheid (intentie 2.8). Het veiligheidsgevoel in de stad hangt nauw samen met problemen zoals criminaliteit, verstoring van de openbare orde en hinder. Een hoog veiligheidsgevoel helpt de verbondenheid met de stad te vergroten (intentie 3.8).

Deze indicator leest men het best samen met indicatoren zoals [Algemeen onveiligheidsgevoel](#), [Mijdgedrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt](#), [Buurtproblemen: lawaaihinder](#), [Buurtproblemen: milieuhinder](#), [Buurtproblemen: vandalisme](#) en [Buurthinder](#).

In 2017 wordt gemiddeld 3% van de inwoners in de centrumsteden geregeld lastiggevallen op straat. Dit aandeel is sinds 2011 stabiel. In Vlaanderen ligt dit aandeel iets lager.

Tussen de steden onderling zijn er een aantal verschillen. Antwerpen is de enige stad waar het aandeel personen dat geregeld wordt lastiggevallen op straat 5% bedraagt. Ook in Mechelen ligt dit aandeel iets boven het gemiddelde. In de overige steden bedraagt dit ongeveer 3% van de bevolking of minder. In alle centrumsteden is er nauwelijks een evolutie merkbaar ten opzichte van 2011 en 2014.

Tussen het aandeel respondenten die hebben aangegeven af en toe lastiggevallen te worden op straat zijn de verschillen meer uitgesproken. In Antwerpen geeft ongeveer 13% van de inwoners aan af en toe lastiggevallen te worden. In Oostende, Mechelen en Turnhout is dit 9% van de inwoners. De kleinste aandelen zien we in Kortrijk en Brugge. Ook hier liggen de cijfers in Vlaanderen lager dan het gemiddelde van de 13 centrumsteden.

Respondenten tussen 25 en 34 jaar geven vaker dan respondenten die jonger of ouder zijn aan dat ze geregeld lastiggevallen worden op straat. Ook lager opgeleiden en niet-Belgen worden vaker lastiggevallen dan hoger opgeleiden en Belgen. Er zijn geen significante verschillen naar geslacht.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

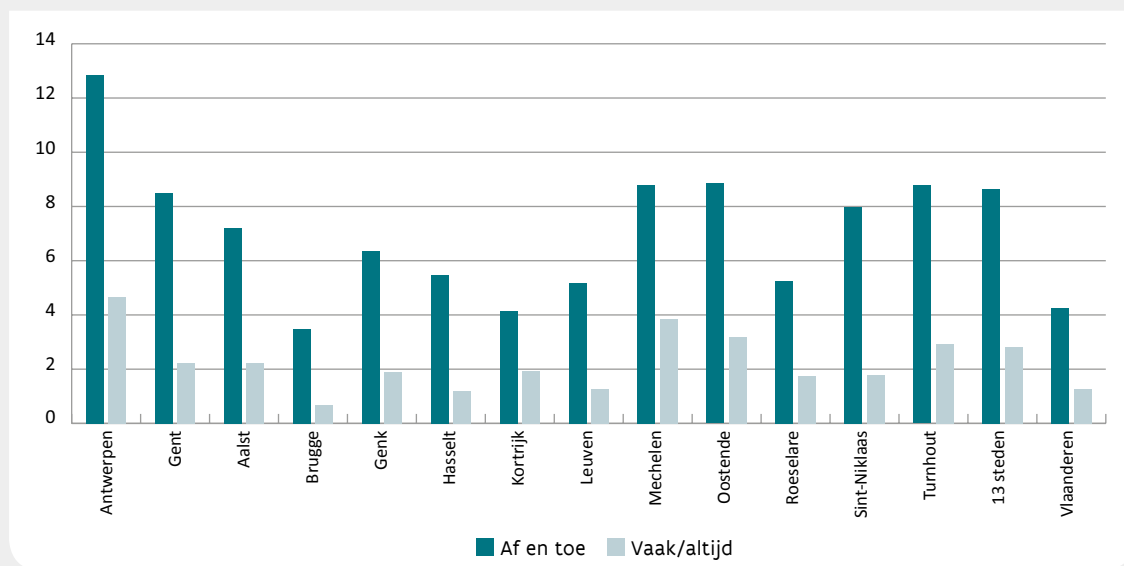
Lastiggevallen worden op straat, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	2011	2014	2017
Antwerpen	5	5	5
Gent	2	4	2
Aalst	2	3	2
Brugge	1	1	1
Genk	1	3	2
Hasselt	1	1	1
Kortrijk	1	3	2
Leuven	1	2	1
Mechelen	3	2	4
Oostende	2	4	3
Roeselare	1	3	2
Sint-Niklaas	3	3	2
Turnhout	3	3	3
Totaal 13 steden	3	3	3
Vlaanderen*	/	/	1

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Lastiggevallen worden op straat, in 2017, in %.



* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.

Bron: survey Stadsmonitor.

BUURTPROBLEMEN: LAWAAIHINDER

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat last heeft van lawaai door verkeer.

Aandeel (%) van de inwoners dat last heeft van burenlawaai.

Aandeel (%) van de inwoners dat last heeft van lawaai door bedrijven.

Aandeel (%) van de inwoners dat last heeft van lawaai horeca en evenementen.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende stelling voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Duid voor elk van de volgende problemen aan in welke mate je er de afgelopen maand zelf hinder van hebt ondervonden in jouw buurt'. Voor de indicator lawaaihinder werden volgende zaken bevraagd: verkeer (auto, bus, vrachtwagen, tram, trein, vliegtuig), burenlawaai (ruzie, blaffende honden, muziek, ...), lawaai door bedrijven en lawaai horeca en evenementen (festivals, straatfeest, ...).

Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'zelden', 'af en toe', 'vaak' of 'altijd'. Respondenten die per stelling met 'altijd' of 'vaak' antwoordden, werd in de teller opgenomen.

Toelichting

Deze indicator brengt een deelaspect van het veiligheidsgevoel in de stedelijke omgeving in beeld. In een leefbare en duurzame stad zorgt men voor de veiligheid van mensen door een integrale veiligheidsaanpak. Deze indicator is daarom verbonden met de intentie rond het garanderen van veiligheid (intentie 2.8). Het veiligheidsgevoel in de stad hangt nauw samen met problemen zoals criminaliteit, verstoring van de openbare orde en hinder zoals lawaaihinder. Een hoog veiligheidsgevoel helpt de verbondenheid met de stad te vergroten (intentie 3.8).

Deze indicator leest men het best samen met indicatoren zoals *Algemeen onveiligheidsgevoel*, *Mijddrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt*, *Buurtproblemen: lastiggevallen worden op straat*, *Buurtproblemen: milieuhinder*, *Buurtproblemen: vandalisme en Buurthinder*.

De inwoners van de centrumsteden hebben voornamelijk last van lawaai door verkeer, 35% geeft aan hier

geregeld hinder van te ondervinden. In mindere mate heeft men last van burenlawaai (14%), lawaai door bedrijven (6%) en lawaai van horeca en evenementen (5%). In Vlaanderen liggen de cijfers lager. Ten opzichte van voorgaande jaren is de hinder van verkeer en bedrijven licht toegenomen. Lawaaihinder door burenlawaai is stabiel gebleven.

Net iets meer dan 4 op de 10 respondenten in Antwerpen geeft aan geregeld last te hebben van verkeerslawaai. Ook in Aalst, Mechelen en Sint-Niklaas liggen de cijfers rond deze grootteorde. De hinder is het kleinst in Genk en Roeselare. Ook bij burenlawaai zien we verschillen tussen de steden. De hinder is het grootst in Antwerpen en Aalst met aandelen net boven 15%. In de overige steden ligt de hinder lager. Enkel in Hasselt duikt het aandeel onder 10%. De verschillen tussen de steden bij lawaaihinder door bedrijven en horeca en evenementen zijn minder uitgesproken. Alle aandelen zijn er kleiner dan 10%.

In de centrumsteden schommelt het aandeel inwoners dat af en toe hinder ondervindt van lawaai van het verkeer en burenlawaai tussen 25% en 30%. In Vlaanderen liggen deze aandelen iets lager. Bij lawaai door bedrijven en lawaai van horeca en evenementen schommelen de aandelen tussen 11%-16%. Ook het aandeel respondenten dat nooit tot zelden hinder ondervindt schommelt sterk. Ongeveer 80%-85% van de inwoners uit de centrumsteden geeft aan nooit tot zelden hinder te ondervinden van lawaai door bedrijven en horeca en evenementen. Ongeveer 61% heeft nooit last van burenlawaai en 35% heeft nooit last van lawaai door het verkeer. In Vlaanderen liggen de cijfers systematisch hoger.

Minder dan 30% van de respondenten jonger dan 18 jaar en ouder dan 75 jaar heeft geregeld last van lawaai door verkeer. Bij de overige leeftijdsgroepen ligt dit aandeel hoger. Bij burenlawaai zien we dat voornamelijk 18-34-jarigen hier hinder van ondervinden. Bij hinder door bedrijven en horeca en evenementen zijn de verschillen minder uitgesproken. Een ander opvallend verschil is dat hoger opgeleiden vaker last hebben van lawaaihinder door het verkeer dan lager opgeleiden.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

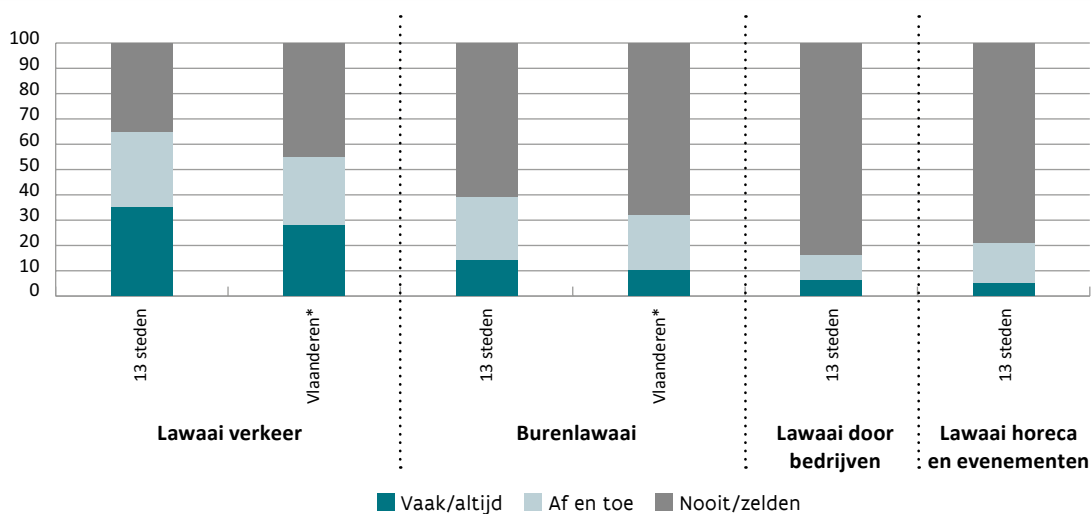
Lawaaihinder, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	Lawaai verkeer			Burenlawaai			Lawaai bedrijven		Lawaai horeca
	2011	2014	2017	2011	2014	2017	2014	2017	2017
Antwerpen	38	37	41	16	14	16	6	7	6
Gent	33	33	37	16	14	14	4	6	4
Aalst	35	31	37	14	14	15	4	5	5
Brugge	26	25	28	10	11	11	4	4	5
Genk	26	24	27	13	13	12	7	6	4
Hasselt	26	31	32	11	12	9	3	5	5
Kortrijk	31	31	31	11	9	11	5	4	5
Leuven	30	28	34	11	12	11	3	4	5
Mechelen	35	32	37	12	11	11	2	5	3
Oostende	32	23	29	14	13	14	4	6	5
Roeselare	21	25	27	12	13	13	4	6	5
Sint-Niklaas	36	39	37	14	12	13	5	4	3
Turnhout	31	28	33	12	14	14	2	4	3
Totaal 13 steden	33	32	35	14	13	14	4	6	5
Vlaanderen*	/	/	28	/	/	11	/	/	/

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek voor de indicator lawaai door verkeer en burenlawaai.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Buurtproblemen: lawaaihinder, in 2017, in %.



* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek voor de indicator lawaai door verkeer en burenlawaai.

Bron: survey Stadsmonitor.

BUURTPROBLEMEN: MILIEUHINDER

Definitie

Aandeel (%) inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van geurhinder.

Aandeel (%) inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van hondenpoep.

Aandeel (%) inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van lichthinder.

Aandeel (%) inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van trillingen.

Aandeel (%) inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van ongedierte.

Aandeel (%) inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van zwerfvuil.

Aandeel (%) inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van sluikestort.

In de survey van de Stadsmonitor werden volgende stellingen voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Duid aan in welke mate je de afgelopen maand last hebt ondervonden in jouw buurt van (1) geurhinder (verkeer, industrie), (2) hondenpoep, (3) lichthinder (straatverlichting, reclameverlichting, ...), (4) trillingen (vb. van zwaar vervoer), (5) ongedierte (bv. ratten, muizen), zwerfvuilen, duiven, meeuwen, ...)', (6) zwerfvuil (blikjes, papier, ...) en (7) sluikestort (grof huisvuil, zakken afval, ...).

Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'zelden', 'af en toe', 'soms' of 'altijd'. Respondenten die met 'altijd' of 'soms' antwoordden, werden in de teller opgenomen.

Toelichting

Deze indicator brengt specifieke milieuproblemen in beeld waar inwoners mee geconfronteerd kunnen worden. In een leefbare en duurzame stad zorgt men voor de gezondheid, veiligheid en het welzijn van de inwoners door systematisch een reeks van problemen aan te pakken zoals onder andere milieuhinder. Deze indicator is daarom verbonden met de intenties 2.8 'Veiligheid garanderen' en 3.7 'Gezonde en veilige leefomgeving realiseren'.

Deze indicator leest men het best samen met indicatoren zoals [Algemeen onveiligheidsgevoel](#), [Mijdgedrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt](#), [Buurtproblemen: lastiggevallen worden op straat](#), [Buurtproblemen: lawaaihinder](#), [Buurtproblemen: vandalisme en Buurthinder](#).

In de centrumsteden hebben inwoners voornamelijk last van zwerfvuil, 4 op de 10 respondenten geeft aan hier geregeld hinder van te ondervinden. Ongeveer

een kwart van de inwoners heeft geregeld last van hondenpoep en sluikestorten en 2 op de 10 inwoners van ongedierte. In mindere mate heeft men last van trillingen, geurhinder en lichthinder. De hindercijfers liggen in de centrumsteden hoger dan in Vlaanderen, met als uitzondering hinder van trillingen.

Tussen de centrumsteden onderling zijn er verschillen, deze verschillen zijn het meest uitgesproken bij hinder van ongedierte, hondenpoep, sluikestort en zwerfvuil, waar deze soms oplopen tot iets meer dan 20 procentpunten. De hindercijfers bij deze 4 indicatoren liggen vaak hoger in Oostende, Antwerpen, Gent en Turnhout. Kortrijk en Leuven kennen vaak de laagste hindercijfers.

Ten opzichte van 2014 is er in een aantal steden een toename van de hinder. De meest opvallende stijgingen zijn een toename van de hinder door hondenpoep met 10 procentpunten en de hinder door ongedierte met 20 procentpunten in Oostende. Hiernaast is er een toename van de hinder door sluikestorten met 12 procentpunten in Genk. De hinder is nergens opvallend afgenomen.

Bij de hinderaspecten waar het aandeel inwoners dat er geregeld last van heeft het grootst is, ligt ook het aandeel inwoners dat er af en toe hinder van ondervindt hoger. De grootste aandelen zijn er bij hondenpoep en zwerfvuil waar ongeveer 3 op de 10 inwoners af en toe last van heeft. Ook het aandeel respondenten dat aangeeft zelden tot nooit hinder te ondervinden schommelt. Meer dan 85% van de inwoners van de centrumsteden heeft nooit last van lichthinder en 75% van geurhinder. De aandelen bij de andere vorm van hinder liggen lager. Het laagste aandeel vinden we bij zwerfvuil, waar bijna 3 op de 10 inwoners nooit hinder van ondervindt. In Vlaanderen ligt het aandeel respondenten dat er nooit hinder van ondervindt systematisch hoger, met uitzondering van lichthinder.

In het algemeen hebben jongeren (jonger dan 18 jaar) en 75-plussers minder last van hinder dan de 18-74-jarigen. Bij hinder van sluikestort en zwerfvuil zijn de verschillen het meest uitgesproken en kunnen ze oplopen tot iets meer dan 10 procentpunten. Een andere opvallende vaststelling is dat gemiddeld 42% van de Belgen aangeeft geregeld hinder te ondervinden van zwerfvuil, terwijl dit bij de niet-Belgen ongeveer 26% is. De overige verschillen zijn minder uitgesproken.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

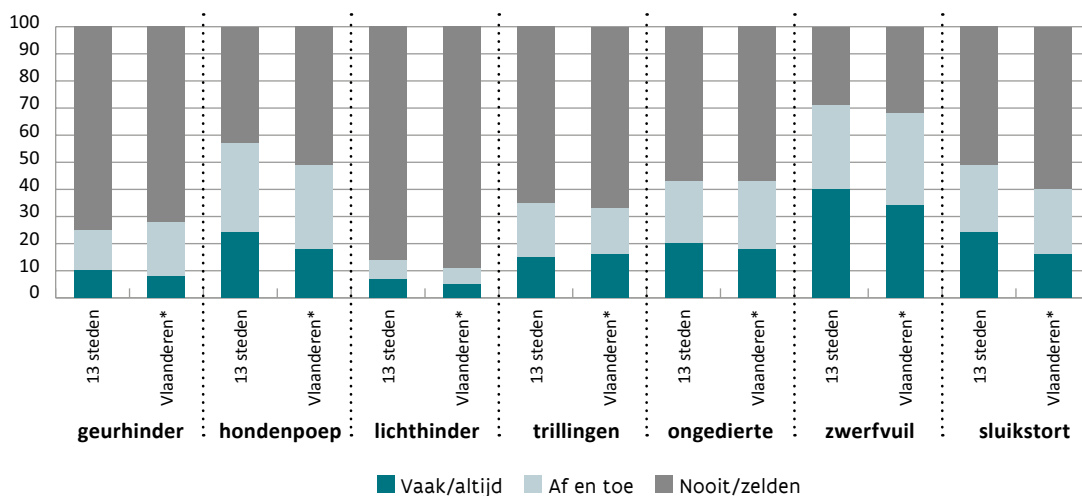
De vraagstelling in de survey Gemeentemonitor en de survey Stadsmonitor is identiek. Er zijn kleine afwijkingen in de voorbeelden tussen de haakjes.

Milieuhinder, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	Geurhinder			Hondenpoep			Licht-hinder		Trillingen		Onge-dierte		Zwerfvuil		Sluikstort	
	2011	2014	2017	2011	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017	2014	2017
Antwerpen	14	14	14	36	30	29	8	8	15	14	19	23	42	45	29	31
Gent	11	8	10	29	22	23	7	9	15	18	16	19	42	47	32	32
Aalst	10	8	9	25	23	22	6	7	18	21	17	20	38	40	24	22
Brugge	4	4	5	23	18	20	4	4	15	14	10	17	24	28	11	11
Genk	9	9	7	23	19	19	5	6	8	8	13	16	38	43	21	24
Hasselt	5	6	6	18	17	17	5	7	12	13	11	14	24	36	9	17
Kortrijk	5	5	6	18	16	16	3	6	14	14	10	14	28	30	11	11
Leuven	8	7	7	20	15	16	6	8	14	14	11	12	28	29	16	16
Mechelen	6	7	8	23	15	19	6	7	15	20	12	15	28	31	17	18
Oostende	10	8	5	35	28	37	6	6	11	13	15	35	29	37	18	21
Roeselare	16	9	8	18	17	17	5	5	12	13	15	17	34	37	17	16
Sint-Niklaas	6	9	7	22	18	22	5	5	21	21	15	21	38	45	18	19
Turnhout	6	6	7	33	29	31	5	6	12	14	13	22	41	47	25	30
Totaal 13 steden	10	9	9	28	23	24	6	7	14	15	15	19	36	40	23	24
Vlaanderen*	/	/	8	/	/	18	/	5	/	16	/	18	/	35	/	17

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.
Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Buurtproblemen: milieuhinder, in 2017, in %.



* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Gemeente- en Stadsmonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek voor de indicator lawaai door verkeer en burenlawaai.
Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

BUURTPROBLEMEN: VANDALISME

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van vandalisme.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende stelling voorgelegd aan een representatief staal van inwoners uit elke Vlaamse centrumstad: 'Duid voor elk van de volgende problemen aan in welke mate je er de afgelopen maand zelf hinder van hebt ondervonden in jouw buurt'. Voor de indicator vandalisme werden volgende hinderaspecten bevestigd:

- Vernieling van straatmeubilair/vernieling van bus- of tramhokjes, rustbanken, vuilbakken,
- Bekladde muren en/of gebouwen (graffiti)
- Wildplassen
- Drugsdealing en -gebruik'

Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'zelden', 'af en toe', 'vaak' of 'altijd'. Respondenten die per stelling met 'vaak' of 'altijd' hebben geantwoord, werden in de teller opgenomen.

Toelichting

Deze indicator brengt een deelaspect van het veiligheidsgevoel in de stedelijke omgeving in beeld. In een leefbare en duurzame stad zorgt men voor de veiligheid van mensen door systematisch een reeks van problemen aan te pakken. Het veiligheidsgevoel in de stad hangt nauw samen met problemen zoals vandalisme, criminaliteit, verstoring van de openbare orde, etc.. Deze indicator is daarom verbonden met de intentie rond het garanderen van veiligheid (intentie 2.8). Een hoog veiligheidsgevoel helpt de verbondenheid met de stad te vergroten (intentie 3.8). bij zowel bezoekers als bewoners.

Deze indicator leest men het best samen met indicatoren zoals [Algemeen onveiligheidsgevoel](#), [Mijdgedrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt](#), [Buurtproblemen: lawaaihinder](#), [Buurtproblemen: milieuhinder](#) en [Buurthinder](#).

In 2017 hebben de inwoners van de centrumsteden voornamelijk hinder van vernieling van het

straatmeubilair, gemiddeld 11% van de inwoners geeft aan er vaak tot altijd hinder van te ondervinden. In mindere mate hebben inwoners last van wildplassen (9%), drugsdealing en -gebruik (9%) en graffiti (8%). Ten opzichte van voorgaande jaren is de hinder door vernieling van het straatmeubilair toegenomen, de hinder van graffiti is stabiel.

Tussen de steden onderling zijn er een aantal verschillen. Over het algemeen is het aandeel inwoners dat hinder ondervindt met betrekking tot vandalisme het grootst in Antwerpen, Turnhout en Genk. In Brugge werden over het algemeen de laagste hindercijfers geregistreerd.

Ten opzichte van voorgaande jaren is het aandeel inwoners dat hinder ondervindt van vernieling van straatmeubilair in elke stad stabiel gebleven of toegenomen. De grootste toename vinden we in Hasselt en in mindere mate in Antwerpen, Genk en Turnhout. Met betrekking tot hinder van graffiti is er in de meeste steden een stabiel cijfer of een lichte toename. In een aantal steden is er een daling van de hinder, zoals het geval is in Mechelen en Leuven.

Het aandeel inwoners uit de centrumsteden dat aan geeft af en toe hinder te ondervinden van vandalisme, ligt voor elke deelaspect hoger dan het aandeel inwoners dat er vaak tot altijd hinder van ondervindt. Ongeveer 2 op de 10 respondenten heeft af en toe last van vernieling van het straatmeubilair en graffiti. Ongeveer 15% heeft af en toe last van wildplassen en drugsdealing en -gebruik. De meerderheid van de respondenten geeft aan nooit last te ondervinden van vandalisme.

Over het algemeen ondervinden lager opgeleiden en huurders iets meer hinder dan hoger opgeleiden en eigenaars. De hinder is eveneens iets hoger bij 35-54-jarigen en lager bij de andere leeftijdsgroepen. Bij overlast van drugsdealing en -gebruik zien we dat de hinder het grootst is bij 18-24-jarigen.

Aandachtspunten

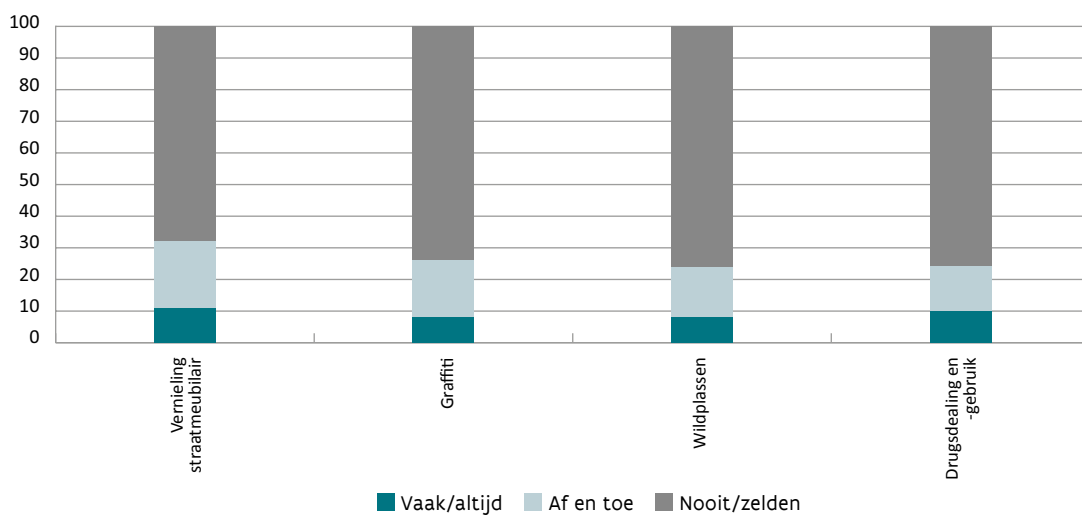
Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

Milieuhinder, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	Vernieling straatmeubilair			Graffiti			Wildplassen	Drugsdealing en -gebruik
	2011	2014	2017	2011	2014	2017	2017	2017
Antwerpen	11	10	16	12	10	11	12	13
Gent	8	9	11	7	10	10	8	10
Aalst	5	4	8	4	4	4	8	7
Brugge	3	4	4	2	3	3	5	4
Genk	12	10	15	6	6	9	6	13
Hasselt	5	5	13	3	4	4	6	6
Kortrijk	3	3	6	3	3	5	6	6
Leuven	5	6	6	6	7	4	7	5
Mechelen	5	3	5	6	4	2	6	9
Oostende	5	7	11	4	5	7	12	9
Roeselare	2	2	5	1	2	5	6	6
Sint-Niklaas	4	5	9	2	2	4	7	7
Turnhout	7	7	12	6	5	7	9	11
Totaal 13 steden	7	7	11	7	7	8	9	9

Bron: survey Stadsmonitor.

Buurtproblemen: vandalisme in de 13 centrumsteden gemiddeld, in 2017, in %.



Bron: survey Stadsmonitor.

BUURTPROBLEMEN: VERKEERSHINDER

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van agressief verkeersgedrag in de buurt.

Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van onaangepaste snelheid van het verkeer in de buurt.

Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van lawaai door verkeer in de buurt.

Aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen maand last heeft ondervonden van sluipverkeer in de buurt.

In de survey van de Stadsmonitor werd volgende vraag aan een representatief staal van de inwoners van de centrumsteden voorgelegd: 'Duid voor elk van de volgende problemen aan in welke mate je er de afgelopen maand zelf hinder van hebt ondervonden in jouw buurt'. Voor de indicator verkeershinder werden volgende hinderaspecten bevraagd: agressief verkeersgedrag, auto's en/of vrachtwagens rijden te snel in mijn buurtlawaai door verkeer (auto, bus, vrachtwagen, tram, trein, vliegtuig) en sluipverkeer.

Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'zelden', 'af en toe', 'vaak' of 'altijd'. Respondenten die per stelling met 'altijd' of 'vaak' antwoordde, werd in de teller opgenomen.

Toelichting

Deze indicator brengt een deelaspect van het veiligheidsgevoel in de stedelijke omgeving in beeld. In een leefbare en duurzame stad zorgt men voor de veiligheid van mensen door systematisch een reeks van problemen aan te pakken. Het veiligheidsgevoel in de stad hangt nauw samen met problemen zoals, criminaliteit, verstoring van de openbare orde, etc.. Deze indicator is daarom verbonden met de intentie rond het garanderen van veiligheid (intentie 2.8). Een hoog veiligheidsgevoel helpt de verbondenheid met de stad vergroten (intentie 3.8), en dit zowel bij bezoekers als bewoners.

Deze indicator leest men het best samen met indicatoren zoals [Algemeen onveiligheidsgevoel](#), [Mijddrag op bepaalde plekken in de stad en de buurt](#), [Buurtproblemen: lawaaihinder](#), [Buurtproblemen: milieuhinder](#), [Buurtproblemen: vandalisme](#) en [Buurthinder](#).

In 2017 ondervinden de inwoners van de centrumsteden voornamelijk hinder van onaangepaste snelheid van auto's en vrachtwagens in hun buurt (47%), gevolgd door hinder van lawaai van verkeer (35%), sluipverkeer

(27%) en agressief verkeersgedrag (25%). In de centrumsteden heeft men vaker last van verkeershinder dan gemiddeld in Vlaanderen. Voornamelijk hinder door lawaai van verkeer en agressief verkeersgedrag ligt in de steden circa 10 procentpunten hoger dan in Vlaanderen.

Gemiddeld een kwart van de inwoners van de centrumsteden heeft geregeld last van agressief verkeersgedrag in de buurt. In Antwerpen is dit bijna 1 op de 3 inwoners. Ook in Sint-Niklaas en Mechelen liggen de aandelen hoger dan gemiddeld. In Leuven en Hasselt is de hinder het laagst met 17%.

Meer dan de helft van de inwoners van Sint-Niklaas en Aalst geeft aan geregeld hinder te ondervinden van onaangepaste snelheid van auto's en vrachtwagens in hun buurt. In de overige steden liggen de aandelen iets lager en schommelen deze tussen 40% en 50%. In Leuven is de hinder het laagst met 39%.

Ongeveer 4 op de 10 inwoners van Antwerpen heeft geregeld last van lawaai door verkeer. Ook in Aalst, Mechelen, Sint-Niklaas en Gent liggen de aandelen hoger dan gemiddeld (op 37%). In Genk en Roeselare is de hinder het laagst met 27%.

Meer dan 3 op de 10 inwoners in Hasselt, Aalst, Sint-Niklaas en Leuven heeft geregeld last van sluipverkeer in de buurt. In de overige steden schommelt dit tussen 20% en 30%. In Genk is de hinder het kleinst met 18%.

Ten opzichte van voorgaande metingen is in de meeste centrumsteden de hinder door verkeer toegenomen. Af en toe is er een afname van de hinder, maar deze is beperkt. De grootste toename van hinder zien we bij hinder door onaangepaste snelheid van het verkeer, daar zijn de cijfers in Turnhout, Kortrijk, Oostende en Roeselare ten opzichte van 2011 of 2014 met meer dan 7ppt. gestegen.

In de centrumsteden heeft ongeveer 25-35% van de respondenten af en toe last van verkeershinder. Het aandeel respondenten dat nooit hinder ondervindt schommelt sterk naargelang de soort hinder. Ongeveer 2 op de 10 inwoners van de centrumsteden heeft nooit hinder van onaangepaste snelheid in de buurt. Bij de andere vormen van hinder schommelen deze aandelen tussen 40% en 50%. In Vlaanderen is het aandeel inwoners dat aangeeft nooit last te hebben van hinder door verkeer voor elke hindervorm groter dan in de centrumsteden.

Respondenten jonger dan 25 jaar hebben minder vaak last van verkeershinder dan oudere respondenten. Bij hinder van sluipverkeer en onaangepaste snelheid zijn de verschillen het meest uitgesproken met verschillen

van ongeveer 15 procentpunten. Ook naar nationaliteit zijn er iets grotere verschillen. Bijna de helft van de Belgen geeft aan geregeld hinder te ondervinden van onaangepaste snelheid terwijl dit bij de niet-Belgen 34% is. Ook voor hinder van sluiptverkeer zijn de aandelen hoger bij de Belgen dan bij de niet-Belgen.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

De vraagstelling in de survey Gemeentemonitor en de survey Stadsmonitor is identiek. Er zijn kleine afwijkingen in de voorbeelden tussen de haakjes.

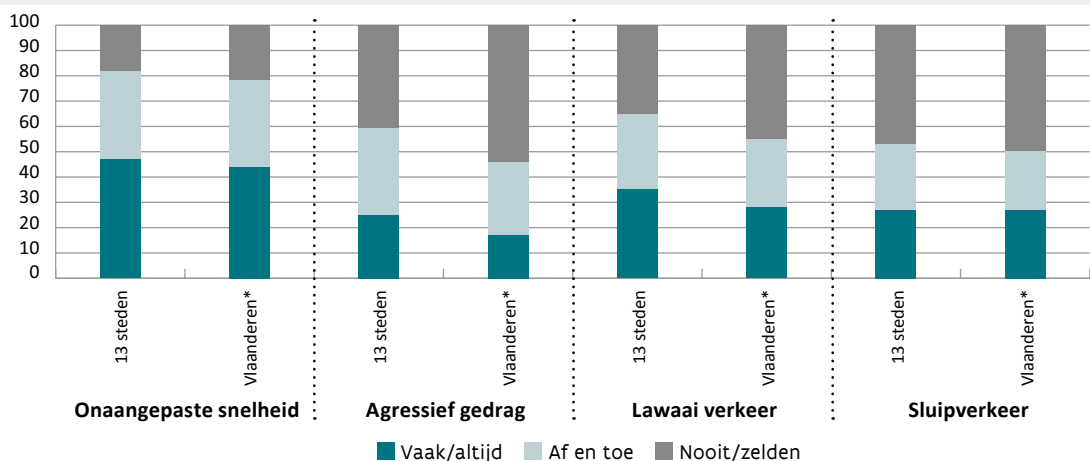
Verkeershinder, in 2011, 2014 en 2017, in %.

	Agressief verkeersgedrag			Onaangepaste snelheid			Lawaai verkeer			Sluipverkeer
	2011	2014	2017	2011	2014	2017	2011	2014	2017	2017
Antwerpen	28	27	30	45	42	48	38	37	41	29
Gent	24	24	25	45	43	48	33	33	37	25
Aalst	23	23	25	50	48	51	35	31	37	33
Brugge	18	17	19	39	42	47	26	25	28	27
Genk	22	21	24	44	41	46	26	24	27	18
Hasselt	14	16	17	40	43	42	26	31	32	36
Kortrijk	18	19	20	42	41	49	31	31	31	22
Leuven	14	15	17	36	35	39	30	28	34	30
Mechelen	27	21	26	49	42	48	35	32	37	22
Oostende	19	16	21	36	34	40	32	23	29	20
Roeselare	16	20	21	40	42	46	21	25	27	22
Sint-Niklaas	24	24	27	54	50	55	36	39	37	33
Turnhout	19	18	23	39	38	46	31	28	33	26
Totaal 13 steden	23	22	25	44	42	47	33	32	35	27
Vlaanderen*	/	/	14	/	/	44	/	/	28	27

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Stads- en Gemeentemonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Buurtproblemen: verkeershinder, in 2017, in %.



* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Gemeente- en Stadsmonitor voor 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. De vraagstelling was identiek.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Definitie

Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar geen tot weinig hinder, hinder of veel hinder in zijn buurt heeft ondervonden.

De buurthinderscore is een samengestelde indicator op basis van volgende indicatoren over buurthinder: lastiggevallen worden op straat, lawaaihinder, milieuhinder, vandalisme en verkeershinder. Per respondent werd een gemiddelde score op 16 items berekend. Enkel respondenten die minstens op 10 variabelen hebben geantwoord, werden meegenomen. Op basis van de gemiddelde scores werd een opsplitsing gemaakt in 3 categorieën: respondenten die geen of weinig hinder hebben ondervonden in hun buurt, respondenten die hinder hebben ondervonden en respondenten die veel hinder hebben ondervonden.

Toelichting

Deze indicator brengt een deelaspect van het veiligheidsgevoel in de stedelijke omgeving in beeld (intentie 2.8). In een leefbare en duurzame stad zorgt men voor de veiligheid van mensen door systematisch problemen aan te pakken zoals criminaliteit, (geluids)overlast, verstoring van de openbare orde, brandveiligheid en milieuhinder. Daarnaast geeft de indicator ook een beeld van de leefbaarheid en de leefomgeving in stedelijke buurten (intentie 3.3 en 3.7). Bijzondere aandacht voor verschillen tussen de buurten is hierbij belangrijk (intentie 5.7).

Deze indicator leest men het best samen met indicatoren zoals **Algemeen onveiligheidsgevoel**, en de verschillende indicatoren rond buurtproblemen: **Buurtproblemen: lastiggevallen worden op straat**, **Buurtproblemen: lawaaihinder**, **Buurtproblemen: milieuhinder**, **Buurtproblemen: vandalisme** en **Buurtproblemen: verkeershinder**.

Een kwart van de stedelingen ervaart in 2017 heel wat hinder in zijn buurt. 16% geeft aan weinig of geen

hinder te ondervinden. Het totaal voor de 13 centrumsteden ligt lichtjes hoger dan dit voor Vlaanderen. Er zijn wel opmerkelijke verschillen tussen de steden onderling: in de grootsteden Antwerpen en Gent ervaart men het meeste hinder, in Brugge, Kortrijk, Leuven en Roeselare ligt dit aandeel de helft of meer lager.

De verschillen binnen de steden zijn veel groter dan die tussen de steden onderling. Zo bedraagt in Gent het verschil tussen de ervaren hinder in het stadsdeel met het hoogste aandeel meer dan het vijfvoudige van de hinder in het stadsdeel met de laagste score. Ook in steden als Antwerpen, Genk, Leuven en Oostende loopt het verschil op tot 20 procentpunten en meer.

Tussen 35 en 65 jaar ervaart men het meeste hinder. Bij huurders ligt de hinder iets hoger dan bij eigenaars. Belgen ervaren meer hinder dan niet-Belgen. Lager opgeleiden geven meer aan weinig of geen buurthinder te ondervinden, hoger opgeleiden zijn meer terug te vinden bij wie beperkte hinder ondervindt terwijl de midden opgeleiden iets meer dan de anderen aangeven hinder te ondervinden.

Aandachtspunten

Voor meer uitleg over de survey Stadsmonitor en de interpretatie van de resultaten: zie leeswijzer survey.

De resultaten van de stadsdelen zijn terug te vinden op de websites van de respectievelijke steden.

In de survey werd expliciet gepeild naar de mate waarin men de laatste maand hinder heeft ondervonden. Er wordt dus niet gepeild naar de perceptie van buurtproblemen, eerder naar effectieve problemen. Op basis van de vraagstelling kan niet geheel worden uitgesloten dat perceptie een rol speelt.

In totaal zijn 16 variabelen opgenomen met een grote interne samenhang (Cronbach's Alpha= 0,88) wat toelaat een algemene maat van buurthinder te construeren.

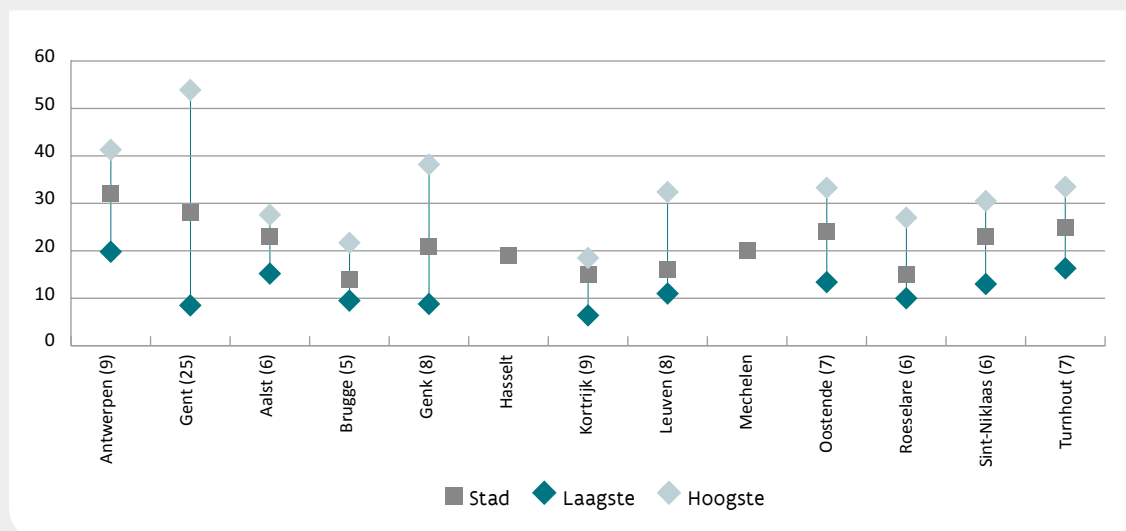
Buurthinder, in 2014 en 2017, in %.

	2014			2017		
	Geen tot weinig hinder	Hinder	Veel hinder	Geen tot weinig hinder	Hinder	Veel hinder
Antwerpen	14	59	27	13	57	30
Gent	15	59	26	13	58	29
Aalst	18	63	19	16	61	23
Brugge	25	62	13	22	62	17
Genk	20	61	20	17	60	23
Hasselt	21	65	14	17	63	20
Kortrijk	23	64	14	22	62	16
Leuven	20	63	16	20	62	18
Mechelen	17	65	17	17	62	22
Oostende	20	62	18	15	62	23
Roeselare	20	67	14	19	63	18
Sint-Niklaas	15	66	19	15	63	22
Turnhout	18	62	19	16	59	25
Totaal 13 steden	19	62	19	16	60	24
Vlaanderen*	/	/	/	17	61	22

*Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Gemeente- en Stadsmonitor in 308 gemeenten van het Vlaamse Gewest. Enkel gelijkaardige items in beide surveys werden opgenomen.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Buurthinder, naar stadsdeel*, in 2017, in %.



*De cijfers geven de range aan tussen het stadsdeel met het hoogste aandeel stedelingen die veel hinder in de buurt ondervinden en het stadsdeel met het laagste aandeel. Voor Hasselt en Mechelen werden geen stadsdelen bevestigd. Het cijfer na de stadsnaam geeft het aantal stadsdelen dat per stad werd bevestigd.

Bron: survey Stadsmonitor.